

KYMIYHTYMÄ

Sisältö:

- 1 Kesän kynnyksellä
- 2 Puolen miljoonan tonnin haamuraja ylitettiin paperinvalmistuksessa
- 4 Nynäsin taimitarhan perustamisesta 10 vuotta
- 7 Kauko Pylkkäselle rahapalkinto neuvokkaasta hengenvastustustyöstä
- 8 Salon tehtaan myyntiosasto kaupaa venttiilejä töikseen
- 11 Sopii kysyä
- 12 Sanomalehtimiehenä ja kansanvalistajana tehdasyhdyskunnissa
- 19 100-vuotissäätiö jakoi apurahoja toisen kerran
- 22 Eläinsuojelutyötä tehdään kutsumuksesta
- 24 Tästä puhutaan
- 28 Mitä kuuluu?
- 29 Mieli piteeni
Järjestöjen näkökulmasta
- 30 Tasavallan presidentin myöntämiä mitaleita yhtiöläisille
- 34 Henkilöstölehtien neuvottelukunta piti kokouksen Juankoskella
- 35 Fil.tri Carl-Eric Olin manan majoille
- 36 Pitkäaikaisesti palvelleita
- 37 Merkkipäiviä
Takakannen sisäsivu: Manan majoille

Neuvottelukunta

Kuusankoski: Niilo Vepsäläinen, Paavo Toivonen, Keijo Jokiranta, Eino Pörsti, Jouni Irjala, Leila Taavitsainen ja Eero Niinikoski

Juankoski: Aaro Torvinen, Toivo Tuunainen ja Mikko Lehto-ora

Halla: Eino Adolfsen, Jaakko Hassinen ja Lilli Olsson

Karkkila: Kalevi Aavakangas, Olavi Degerstedt, Hilja Peltola, Risto Virtanen ja Leif Lindberg

Heinola: Antero Suni, Erkko Virtanen ja Kauko Nieminen

Salo: Eine Lindberg, Elvi Vettenranta ja Osmo Koskinen

Santasalo: Anna-Liisa Tuomala, Raili Elo, Erkki Virtanen ja Pertti Vuorio

Kansikuva:

Yhtiön Nynäsin taimitarhalla Heinolassa käsitellään tänä kasvukautena arvion mukaan 13—14 miljoonaa puuntainta, joista myyntiin menee taimitarhan kaikkien aikojen ennätys eli 8 miljoonaa tainta. Kuvassa metsäteknikko Eino Ritari antaa opastusta koulintakoneen käyttöhenkilökunnalle. Tässä Kymiyhtymän numerossa kerrotaan sisäsivuilla lisää nyt 10 vuoden ikään ehtineestä Nynäsin taimitarhasta.

Foto: Tuomo Pitkänen

Kansipaperi: Kymfin Art 135 g/m²
Arkit: Kymfin Griffin Matt 110 g/m²

Toimitus

Kymin Osakeyhtiön tiedotusosasto
Niementie 13, 45700 Kuusankoski
puh. 47012/416, 390, 207, 315 ja 417

Päätoimittaja: Eero Niinikoski

Toimitussihteeri: Heli Kyllönen

Toimittajat: Eero Marttinen

Kari Suhonen

Toimitusapulainen: Maritta Purtilo

Kirjapaino: Kouvolan Kirjapaino

Kesän kynnyksellä

□ Lehtemme tämä numero ilmestyy poikkeuksellisesti huhti-kesäkuun kaksoisnumero-
na. Syynä tähän ei ole kuitenkaan sen enempää
juttupula kuin toimittajien kaipuu kesälaitumille,
vaan yksinkertaisesti se, että yhtiön kirjapainon
saneeraustyöt pitävät painotalon ovet kiinni ke-
säkuun alkupuolelta heinäkuun puoleen väliin
saakka ja näin ollen emme olisi voineet saada
kesäkuun numeroa painetuksi normaalissa jär-
jestyksessä. Mutta syksyllä saamme sitten toi-
vottavasti entistä tukevampia ja värikkäämpiä
lehtiä luettavaksenne. Seuraava numero ilmes-
tyy syyskuun alkupuolella ja sen jälkeen tulevat
vielä lehdet marraskuussa ja joulukuussa.

□ Lomittajat ja harjoittelijat ovat taas saapu-
neet yhtiön eri tuotantolaitoksille yhtä varmoina
kesän merkkeinä kuin muuttolinnut konsanaan.
Aikaisempien vuosien tapaan lähentelee tila-
päisen työvoiman määrä yhtiössämme tänäkin
vuonna tuhatta henkilöä. Kuusankoskella sijait-
sevilla tehtailla työskentelee useita kymmeniä
sellaisia henkilöitä, jotka ovat vuodesta toiseen
tulleet lomittamaan vakituisia työntekijöitä. Joi-
denkin kohdalla voi puhua jopa ammattimaises-
ta lomittamisesta, joskin tällaisten tekijöiden
määrä on jatkuvasti vähentynyt. Harjoittelijoiden
riveissä on tapahtunut sikäli muutoksia, että ul-
komaalaisten nuorten osuus on vähitellen nous-
sut ja tänä kesänä tuntuu myös siltä, että nais-
harjoittelijoiden kiinnostus muitakin ammatti-

aloja kuin pelkästään konttorityötä kohtaan on
heräämässä. Tervetuloa kaikki kesäihmiset käy-
mään ja toivottavasti myös viihtymään!

□ Vähintään yhtä varma kesän merkki kuin
lomittajat ja harjoittelijat ovat myös yhtiöön saa-
puvat vierasryhmät ja retkikunnat. Vilkkainta ai-
kaa vierailuiden kohdalla ovat huhti-heinäkuu,
jolloin yksinomaan Kuusankoskella käy yhtiön
toimintaan tutustumassa satakunta ryhmää. Jou-
kossa on koululaisia, opiskelijoita, eri harrasta-
japiirejä, virkamiehiä, ulkomaalaisia jne. Kuiten-
kaan kaikkia halukkaita ei voida ottaa vastaan,
sillä oppaita on rajoitetusti käytettävissä ja lä-
heskään aina ei suuriin tehdassaleihin ole mah-
dollista päästä käymään.

□ Jos vieraita käy Kuusankoskella, riittää
niitä myös Verlan tehdasmuseossa, joka on nyt
avoinna kolmatta kauttaan. Viime kesän aikana
kävi museoon tutustumassa lähes 7 000 nimen-
sä vieraskirjaan merkinnyttä henkilöä. Tänä ke-
sänä odotetaan määrän ylittyvän, sillä yksin-
omaan jo toukokuun aikana on museossa vie-
raillut yli 800 henkilöä. Ja varsinen kesäsesonki
on kuitenkin vielä edessäpäin. Museossa toimii
kolme opasta ja edelleenkin on tehdaskäyntiin
yhdistetty Verlan tehtaan toiminnan aikoina ku-
vattu dokumenttifilmi 'Näin tehtiin Verlassa käsi-
pahvia'. Sopivana puolimatkan krouvina tarjoaa
tehdasmuseon yhteydessä toimiva 'Väentupa'
palveluksiaan myös tänä kesänä.

Eero Niinikoski

Olof Hernberg:

Puolen miljoonan tonnin haamuraja ylitettiin paperinvalmistuksessa

Yhtiö järjesti toukokuun puolivälissä kaakkois-suomalaisten sanomalehtien päätoimittajille sekä alueradion johdolle lounastilaisuuden, missä selvitettiin yhtiön tiedotustoiminnan nykyistä organisaatiota sekä yrityssuunnitteluosaston toimintaa. Lisäksi kuultiin hallinnon johtaja Olof Hernbergin katsaus Kymin Osakeyhtiön ajankohtaisista tapahtumista sekä lähitulevaisuuden suunnitelmista. Julkaisemme oheisena johtaja Hernbergin puheen kokonaisuudessaan.

Kuten julkisuudessa on jo todettu, kävivät Kymin Osakeyhtiön paperitehtaat korkeasuhdanteesta johtuen kuluneena vuonna täydellä teholla. Niinpä täällä Kuusankoskella ylitettiin ensimmäisen kerran puolen miljoonan paperitonnin haamuraja. Jos lasketaan vielä mukaan yhtiön Juantehtaan kartonkituotanto, englantilaisen tytäryhtiön Star Paperin tuotanto sekä puolet Saksan Liittotasavallassa toimivan Nordland Papier-yhtiön tuotannosta, saamme viime vuoden kokonaistulokseksi n. 675 000 tonnia paperia ja kartonkia.

Paperiteollisuuden tuotanto-ohjelma kokenut huomattavan muutoksen

Ehkä on mielenkiintoista tietää, että täällä Kuusankoskella valmistetusta sellusta käytettiin omaan paperinjalostukseen viime vuonna 87 prosenttia. Uusien paperikoneiden ansiosta — viimeisin kone lähti käyntiin joulukuussa 1970 — on jalostusaste jatkuvasti noussut ja myyntiselluloosan osuus vastaavasti vähentynyt. Samanaikaisesti on myös paperin tuotanto-ohjelma muuttunut. Sanomalehtipaperin osuus on selvästi pienentynyt ja korkealaatuisten painopaperien lisääntynyt. Myös laatunimikkeiden kohdalla on tehty karsintaa ja keskitytty yksinomaan omiin erikoislaatuihin.

Melkoisen uudistusprosessin on läpikäynyt myös paperin markkinointi. EEC-sopimuksen solmimisen jälkeen on Kymiyhtiö yhdessä Star Paperin kanssa luonut Eurooppaan sekä aivan äskettäin myös Australiaan ja Etelä-Afrikkaan omat myyntipisteensä, joista voidaan toimittaa 48 tunnin toimitusajalla arkkipapereita suoraan kuluttajille. Kaiken kaikkiaan tällaisia jakeluvarastoja on tällä hetkellä toiminnassa parisenkymmentä eri puolilla Eurooppaa.

Yhtiön lähivuosien investoinnit kohdistuvat edelleen paperin jalostusasteen kohottamiseen. Kymin pa-

peritehtaalte on suunniteltu hankittavaksi toinen päällystyskone, jonka vuosikapasiteetti on 60 000 tonnia. Uusi yksikkö on laskettu saatavan käyntiin vuoden 1975 lopussa. Projektin toteuduttua tulee Kymin Osakeyhtiöstä yhdessä Starin kanssa Euroopan johtava korkealuokkaisten päällystettyjen paperi- ja kartonkilaatujen valmistaja. Tuotanto tulee ylittämään 200 000 tonnia vuodessa.

Myös arkkipaperin tuotantoa tullaan lisäämään. Käynnissä olevien projektien toteuduttua tulee arkkipaperin tuotantokapasiteetti nousemaan 220 000 tonniin, josta 150 000 tonnia valmistetaan yhtiön tehtailla Suomessa ja 70 000 tonnia Star Paperin tehtailla Keski-Englannissa.

Kartongin valmistuksen lisäämi-

seen on yhtiön paperiryhmällä ole-
massa niin ikään alustavia suunnit-
telmia.

Muutama vuosi sitten yhtiö uudisti
perusteellisesti Juankoskella toimivan
Juantehtaan, joka valmisti viime
vuonna 30 000 tonnia korkealuok-
kaisia taivekartonkilaatuja. Nyt on
suunnitteilla hankkeita, joiden avul-
la tuotantoa voitaisiin nostaa vielä
tätäkin. Huomattava osa tehtaan
kartongin tuotannosta menee Star-
tehtaille Englantiin, missä se pääl-
lystetään ja myydään edelleen läh-
innä painolaitosten ja pakkausteol-
lisuuden käyttöön.

Kolmannen sulfaattisellulinjan rakentaminen lähivuosien suurin investointikohde

Lähivuosien suurimpana investoin-
tina tulee olemaan kolmannen tuo-
tantolinjan rakentaminen Kuusan-
niemen sulfaattisellutehtaan yhtey-
teen. Samanaikaisesti Kymin vanha
sellutehdas, joka on maamme suu-
rin, lopettaa sulfiittisellun valmis-
tuksen. Tämä tapahtuu vuosina
1977—78. Siten puuraaka-aineen
kulutus ei tule sanottavasti kasva-
maan, mutta siirryttäessä kokonaan
sulfaattisellun valmistukseen saavu-
tetaan monta etua. Hyvien laatu-
ominaisuuksiensa vuoksi se lisää pa-
perin jalostusmahdollisuuksia ja sul-
faattisellun valmistus rasittaa vä-
hemmän Kymijokea kuin sulfiittime-
netelmä.

Jätevesiongelmiin ratkaisemisessa
on yhtiössämme muutenkin juuri nyt
päästy tärkeään vaiheeseen. Kulu-
neena vuonna valmistui Kymin pa-
peritehtaan jätevesien puhdistamo
ja parhaillaan on vastaavanlainen
laitos rakenteilla Voikkaan paperi-
tehtaalla. Nämä puhdistamot maksa-
vat yhtiölle lähes 25 miljoonaa
markkaa.

Siirryttäessä entistä enemmän
päälystetyn paperin valmistukseen
kasvaa täyteaineiden osuus kuituun
verrattuna. Tämä on tärkeätä nyky-

tilanteessa, sillä raakapuun saannin
turvaaminen on tällä hetkellä ja
epäilemättä ainakin lähivuosina
maamme metsäteollisuuden sekä sa-
malla koko vientikaupan keskeisim-
piä ongelmia. Esimerkiksi viime
vuonna yhtiö joutui hankkimaan
raakapuustaan peräti 28 prosenttia
Neuvostoliitosta ja Ruotsista. Omista
metsistä, joiden pinta-ala on 270 000
hehtaaria, saatiin puuntarpeesta 16
prosenttia. Aikaisempien vuosien ta-
paan yhtiö suorittaa edelleen laajas-
sa mitassa omista metsissään metsän-
parannustöitä ja käytti niihin kulu-
neena vuonna 6 milj. markkaa eli 20
prosenttia kantorahatulosta.

Voimansaannin turvaaminen on
toinen suuri ongelma, joka askarrut-
taa niin Kymiyhtiötä kuin koko yh-
teiskuntaakin. Yhtiömme on näihin
vuosiin saakka ollut kutakuinkin
omavarainen sähköenergian saantiin
nähdessä. Mutta tuotantokoneiston
kasvaessa oman vesivoiman suhteel-
linen osuus on kuitenkin vähentynyt
ollen nykyisin enää n. 40 prosent-
tia. Lisävoima saadaan etupäässä
yhtiön omista höyryvoimalaitoksista.
Pääosa siitä on ns. prosessivoi-
maa ja puuttuva sähköenergia oste-
taan niiltä voimayhtiöiltä, joissa yh-
tiö on mukana. Tulevaisuuden kan-
nalta tärkein näistä on yhtiön osak-
kuus Teollisuuden Voima Oy:ssä, jo-
ka parhaillaan rakentaa ydinvoima-
laa Olkiluotoon. Tämän laitoksen
pitäisi käynnistyä vuonna 1978.

Maakaasu tulee korvaamaan puolet ulkomaisista polttoaineista

Huomattavaa muutosta ulkomais-
ten polttoaineiden käytössä merkit-
see maakaasuputken ulottaminen
Kuusankoskelle. Maakaasun osuus
yhtiön ulkomaisien polttoaineiden
määrästä tulee olemaan jopa puolet.
Myös polttoturpeen osuutta tullaan
lisäämään. Parhaillaan tutkitaan
mahdollisuuksia nostaa tuotantoa
siinä määrin, että se korvaisi 10
prosenttia yhtiön tuontipolttoainei-

den määrästä. Polttoturpeen käyt-
töä kokeiltiin Kuusankoskella jo en-
simmäisen maailmansodan aikana,
mutta koneellinen tuotanto aloitet-
tiin Haukkasuolla, Sippolassa vasta
v. 1942. Siitä lähtien on nostoa suo-
ritettu joka kesä. Enimmillään on
Haukkasuon vuosituotanto ollut
50 000 tonnia eli 150 000 m³ ilma-
kuivaa turvetta. Kymiyhtiö on tällä
määrällä suurin polttoturvetta käyt-
tävä teollisuusyritys maassamme.

Metalliryhmälle avautunut uusia vientimarkkinoita

Yhtiön metalliryhmän toiminta
keskittyi viime vuoden aikana mark-
kinoinnin tehostamiseen ja tuoteke-
hitykseen. Vientimyynnin osalta
avautui uusia markkina-alueita läh-
innä Ruotsissa ja Englannissa, min-
kä lisäksi esim. Termel-sähkölämmi-
timiä ryhdyttiin viemään Rans-
kaan, Itävaltaan ja Islantiin. Yhtiön
Heinolan tehtaalla on kaukolämmi-
tykseen liittyvien tuotteiden kysyn-
tä selvästi lisääntynyt. Tällä hetkel-
lä on tilauksessa 15 suurta kauko-
lämmityskattilaa ja koko vuoden
lämmönsiirintuotanto on jo myyty.

Kemian teollisuuden liikevaihdon kasvu ennätysmäinen

Yhtiön kemian teollisuuden liike-
vaihto kasvoi edellisestä vuodesta
peräti 72 %. Samalla tuotannon
määrä ylitti edellisen vuoden tulok-
sen 24 %:lla. Yhtiön kemian teolli-
suuden päätuotteisiin kuuluvat kloori
ja lipeä, joita valmistetaan Kuu-
sankoskella sekä muoviteollisuuden
raaka-aineet, joita tuotetaan Por-
voon maalaiskunnassa sijaitsevassa
uudessa kemian tehtaassa.

Hallinto-osaston tehtävä- kenttä laajentumassa

Yhtiön hallintotoimen kohdalla on
viime vuosina tapahtunut useita or-
ganisatorisia muutoksia, joiden tu-
loksena on syntynyt jopa kokonaan
uusia toimintoja. Niin ikään on vuo-

sien varrella kehittyneitä sosiaalisia palveluksia pyritty kehittämään ja saamaan nykyisten vaatimusten tasolle. Hallinto-osaston suurimpana projektina on tällä hetkellä uuden työterveyskeskuksen rakentaminen Kuusankoskelle. Keskuksen suunnittelua on vienyt eteenpäin eri henkilöstöryhmistä koostuva toimikunta, joka on juuri saanut valmiiksi työterveyskeskuksen esisuunnitelmat.

Systemaattista kehitystyötä on viime vuosien aikana tehty myös yhtiön koulutus-, tiedotus- ja työturvallisuustoiminnan alueella. Myös koko yhtiön henkilöstöhallinnon kenttää on pyritty vahvistamaan, mistä on osoituksena jo sekin, että vuoden alussa perustettiin erityinen henkilöstöhallinto-osasto. Toinen uusi osasto hallinnossa on yrityssuunnittelu.

Hallinnosta puhuttaessa en voi sivuuttaa yhtiöme 100-vuotisjuhlallisuuksien yhteydessä v. 1972 perustettua 100-vuotissäätiötä, joka on jakanut jo kaksi kertaa apurahoja yhtiöläisten opinto- ja harrastustoiminnan tukemiseen. Vuositain jaettava summa on n. 160 000 markkaa. Jaosta päättävät henkilökunnan keskuudestaan valitsemat hallintoelimet. Apurahoja ovat oikeutettuja anomaan yhtiön vakinaisessa palveluksessa olevat henkilöt, heidän perheenjäsenensä sekä yhtiön eläkeläiset. Lisäksi stipendejä voivat anoa yhtiön tehdaspaikkakunnilla toimivat seurakunnat ja yhdistykset. Säätiötä kohtaan tunnetusta mielenkiinnosta antanee hyvän kuvan se, että tämänvuotisten hakemusten yhteissumma oli peräti 470 000 markkaa, kun jaettavana on vain runsaat 185 000 markkaa.

Nynäsin taimitarhan perustamisesta 10 vuotta

Tänä vuonna tarhassa käsitellään arviolta noin 14 miljoonaa tainta

Kymin Osakeyhtiön metsäosaston keskustaimitarhan perustamisesta on tänä keväänä kulunut 10 vuotta. Päätös toiminnan aloittamisesta v. 1964 Heinolan Nynäsissä johtui metsän käsittelyn alalla tapahtuneesta voimakkaasta kehityksestä. Yhtiön yli-ikäisiä, heikkokasvuisia metsiköitä jouduttiin laajamittaisesti uudistamaan. Kokemukset viisikymmentä vuotta sitten osoittivat selvästi, että hyvillä istutustaimilla saadaan Etelä-Suomen helposti heinittyvillä metsämailla kylvöä varmempi uudistustulos. Suomessa vallitsi ankara metsäpuiden taimipula, joten ainoastaan omalla taimituotannolla kyettiin varmistamaan taimien saanti. Metsäosastolla oli ennestään pieniä taimitarhoja eri puolilla toiminta-alueita, mutta nähtiin, että keskitetyllä taimituotannolla pystytään koneellistamisen ansiosta lieventämään kohoavan palkkatason vaikutusta taimien hintaan. Päätös on osoittautunut onnistuneeksi. Hyvän taimenkasvatustajan maineen saanut taimitarhanhoitaja, metsäteknikko *Eino Rintari* korostaa Nynäsin taimien nykyisin kelpaavan kaikille.

Tehdaspuu suurin asiakas

Tämän vuoden lähes 8 miljoonan

kappaleen myynnistä menee taimia sekä Ruotsiin että lähiseudun isännille Etelä-Savoon, Hämeeseen, Kymenlaaksoon ja jopa Keski-Suomeen asti. Tätä on kuitenkin pidettävä marginaalierien sijoittamisena. Ehdottomasti suurin määrä menee yhtiön omien metsien sekä Tehdaspuu Oy:n muiden osakkaiden metsien istutuksiin.

Nynäsin taimitarha sijaitsee Heinolan kaupungin alueella Heinolan tehtaalla välittömässä läheisyydessä. Taimitarhan arvoalueen pinta-ala on 17 ha ja 10 muovihuoneen yhteisala 0,5 ha. Kooltaan Nynäsin taimitarha lukeutuu maamme keskisuuriin taimitarhoihin.

---

20 000 m³ turvetta Haukkasuolta

Jo Nynäsin taimitarhaa perustettaessa tutkittiin perusteellisesti nyt taimitarhana olevat peltoalueet sekä kemiallisin että mekaanisin maanalyysein. Nämä aiemmin heinäkasvatukseen käytetyt pellot todettiin erittäin sopiviksi puuntaimien kasvatusta varten. Vuosien kuluessa on taimitarha-alueita useaan otteeseen peruslannoitettu. Niinpä tähän mennessä on Haukkasuolta ajettu

taimitarhaan arviolta 20 000 m³ turvetta lähinnä alueen humuspitoisuuden lisäämiseksi.

Taimitarhalle on rakennettu myös kastelujärjestelmä, jolla koko 17 hehtaarin alue pystytään kastelemaan vajaassa parissa viikossa.

Muovihuoneesta avomaalle ja sitten metsään

Männyn taimien kasvatusta alkaa kylvämällä siemenet keväällä voimakkaasti lannoitetulle turvealustalle muovihuoneisiin, missä niillä on kasvihuoneita vastaavat olosuhteet. Ensimmäisen kasvukauden jälkeen taimet siirretään avomaalle — koulitaan — juurien ja runko-osan vahvistamiseksi. Vuoden koulinnan jälkeen 2-vuotiset taimet ovat jo metsään istutuskelpoisia. Mikäli kylvö suoritetaan avomaalle muovihuoneiden sijasta kestää kasvatuksen alkuvaihe 2 vuotta, ennenkuin taimi on koulintavalmis. Kuusentaimet kasvatetaan nelivuotisiksi taimitarhassa, kaksi vuotta ennen koulintaa ja kaksi sen jälkeen.

Kevätesonki työllistää 250 henkilöä

Arkojen taimien käsittely vaatii edelleenkin huomattavan paljon ihmistyötä. Toukokuun alussa varsinainen töiden käynnistämisen vaiheessa on työvoiman vahvuus noin 250 henkilöä, jotka työskentelevät 3—4 viikkoa taimien nosto- ja lajittelutöissä. Kesäkuussa koulintavaiheen aikana tarvitaan noin 130 henkilöä ja loppukesällä hoitokautena enää noin 20. Kaikkiaan käsitellään kesän aikana noin 14 milj. tainta.

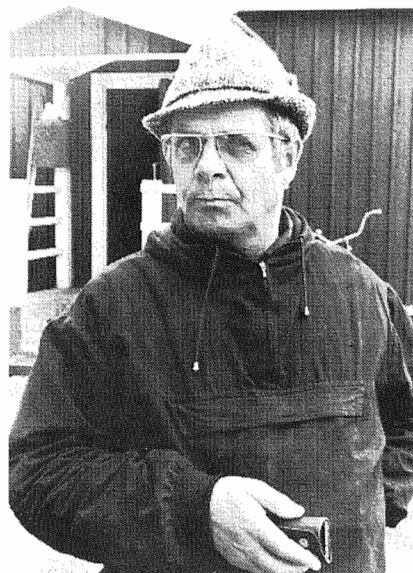
Työntekijät ovat pääosin paikkakuntalaisia, joista monille taimitarhatyöskentely on tullut joka keväiseksi tavaksi. Tästä huolimatta työn opastus asettaa vakinaisen henkilökunnan kovalle koetukselle, koska taimien tarkat käsittelyohjeet on jokaisen omaksuttava lyhyessä ajassa.

Vain paras siemen kelpaa

Metsäpuille — kuten muillekin kasveille — on ominaista tietyin poikkeuksin, että ne kasvavat parhaiten maantieteellisesti 'tutussa' ympäristössä, missä ilmasto-olot ovat

Metsäteknikko Eino Ritari on työskennellyt yhtiön Nynäsin taimitarhan hoitajana sen perustamisesta lähtien. Hän sanoo, että kuluneiden 10 vuoden aikana tapahtunut kehitys on ollut hyvin huomattava.

Taimitarhassa on kymmenen muovihuonetta, joissa siemenet kasvavat taimiksi vuoden ajan. Kuvassa nostetaan lapiolla ja käsin vuoden kasvaneita taimia koulintaa eli avomaalle istutusta varten.

Koulintakoneessa sijoitetaan pyörästöön yksi taimi kerrallaan. Kouliminen vaatii näppäriä sormia ja vahvaa selkää.

Taimia koulitaan avomaalle. Traktorin vetämässä koulintakoneessa istuu kuusi henkilöä sijoittamassa taimia koneen pyörästöön, joka istuttaa taimet avomaalle.

syntyseudun kaltaisia. Näin ollen Nynäsissä kasvatetut taimet lähetetään istutettavaksi alueille, joista siemen on kerätty. Taimitarhassa kasvaa 20 eri alkuperää olevia taimia, jotka ovat tarkasti paikallistettavissa ja jotka pidetään erillään toisistaan. Siten esim. Keski-Suomeen lähetettävät taimet ovat tosiaan sen alueen siemenistä peräisin.

Maantieteellisen alkuperän ohella siemenen laatuun vaikuttaa myös se minkälaisista 'vanhemmista' siemen on kerätty. Käyttämällä korkeatasoisia siementä pyritään varmistamaan taimien hyvät rotuominaisuudet. On muistettava, että nyt perustettavien metsiköiden ominaisuuksista riippuu, miten paljon kuitupuuta ne tuottavat ja minkälaisia tukkia niistä tulevaisuudessa hakataan.

Contorta-mänty kiinnostaa

Laajoilla alueilla Yhdysvaltojen ja Kanadan länsiosissa kasvaa meidän mäntymme lähisukulainen, *Pinus contorta*, jonka hyvät kasvuominaisuudet ovat kiinnostaneet metsänkasvattajia muuallakin. Suomessa contorta-männyn kasvatusta on kokeiltu jo kauan, vanhin metsikkö on tieltävästi perustettu Elimäen Mustilaan vuonna 1911. Yhtiö on päättänyt kokeilla contortan kasvattamista käytännön laajuudessa, ja ensimmäiset

taimet on tänä keväänä lähetetty Nynäsistä kentälle.

"10 vuotta vanha teoria ei enää päde"

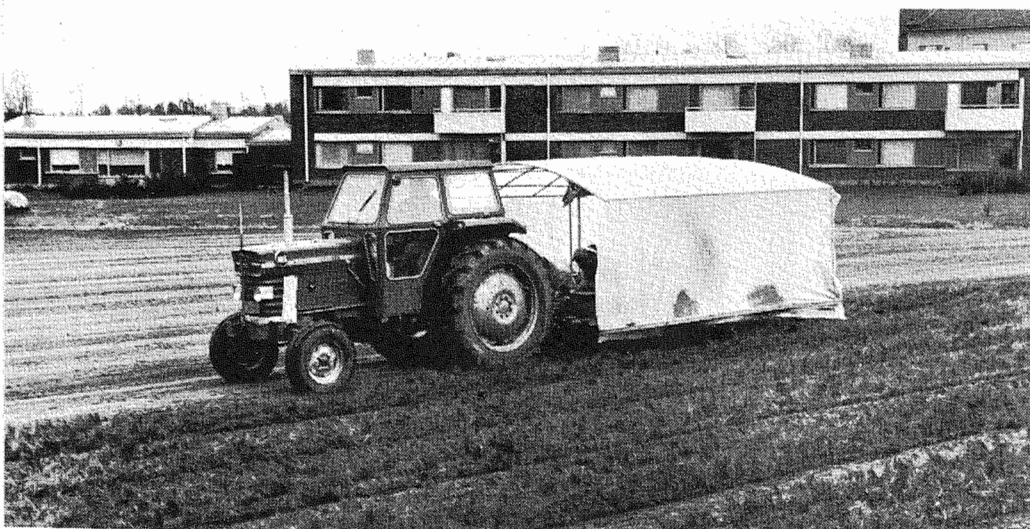
Metsäteknikko Ritari on työskennellyt taimitarhan hoitajana Nynäsin perustamisesta lähtien. Hän sanoo, että tänä aikana on taimitarhatyössä tapahtunut huomattavaa kehitystä:

— Olemme saaneet hankituksi tänne työtä helpottavia koneita, jotka osaltaan ovat vaikuttaneet tuotannon lisääntymiseen. Mutta myös

Traktorin vetämä taimiennostokone irrottaa taimet maasta, josta ne käsin kasataan säkkeihin ja viedään markkinoitaviksi.

puun viljelystä saatu tieto on syventynyt kuluneiden vuosien aikana. Kymmenen vuoden takaiset teoriatiedot eivät enää paljoakaan päde tänä päivänä.

Kauko Pylkkäselle rahapalkinto neuvokkaasta hengenpelastustyöstä

Tukevalla kädenpuristuksella kiitti Viljo Hänninen (vas.) pelastajaansa Kauko Pylkkästä Koskelassa järjestetyssä kahvitilaisuudessa.

Kuormauskoneen kuljettaja *Kauko Pylkkäsen* neuvokas ja määrätietoinen toiminta saattoi runsas vuosi siten onnelliseen päätökseen uhkaavan vaaratilanteen, missä kuusankoskelainen autonkuljettaja *Viljo Hänninen* oli vähältä menettää henkensä. Pylkkäsen toiminta yhteistyössä Kymintehtaan Tehdaspalokunnan kanssa on saanut huomiota laajemmaltakin. Keskinäinen yhtiö Teollisuusvakuutus luovutti Kuusankoskella 4. huhtikuuta 1974 pidetyssä tilaisuudessa Kauko Pylkkäselle kunniakirjan sekä rahapalkinnon esimerkillisestä toiminnasta hengenvaaraan joutuneen työtoverin pelastamisesta.

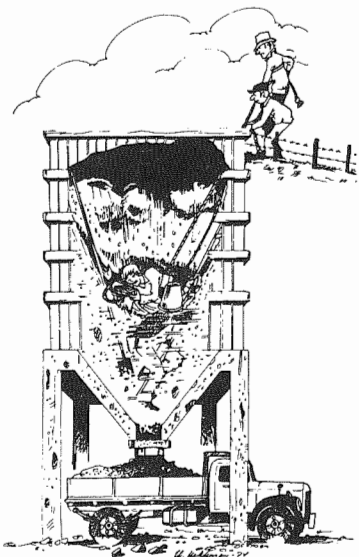
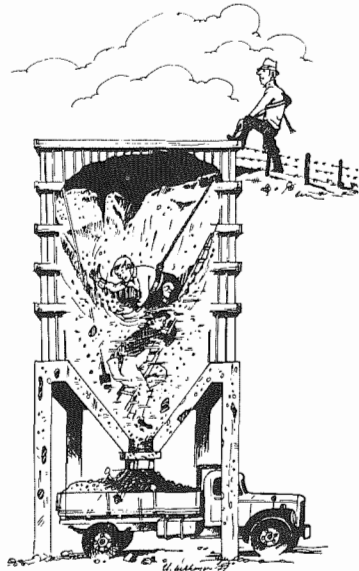
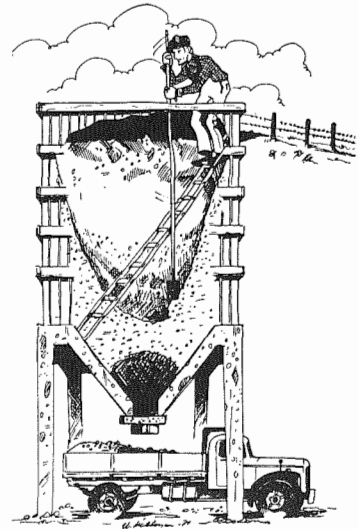
Onnettomuus sattui yöllä 8. maaliskuuta 1973 Hännisen ollessa apumiehensä kanssa hiekoittamassa tehdasaluetta. Miehet ajoivat hakemaan täydennystä siilosta, mutta totesivat hiekan paakkuuntuneen siilon seinämille ja ryhtyivät seipäillä louhimaan jäätynyttä pintaa. Koska tämä ei autanut, laskeutui Hänninen tikkailla siiloon. Tällöin hiekkavalli kuitenkin yllättäen murtui ja Hänninen putosi siiloon vaipuen sortuvan hiekan sisään.

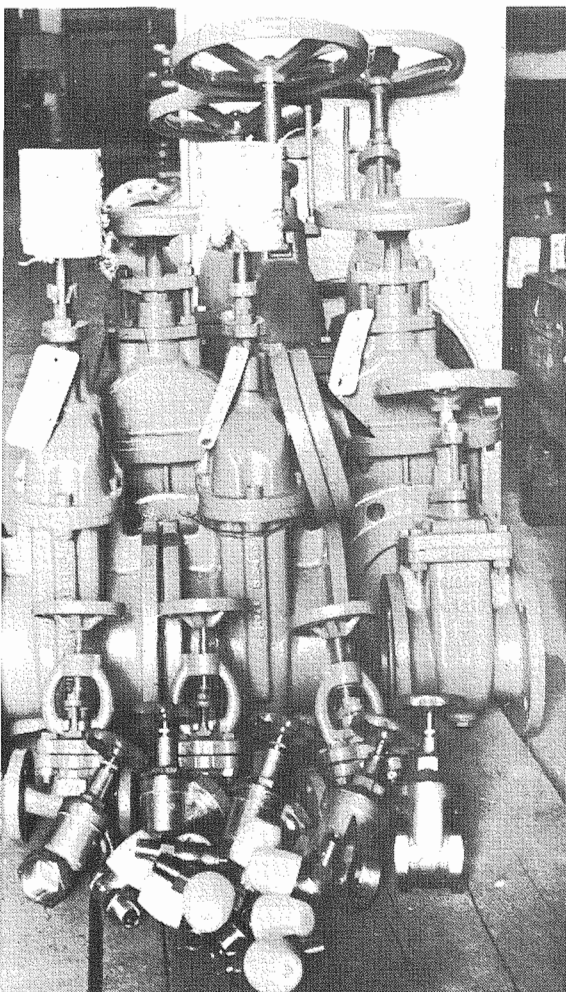
Lähettyvillä ollut Pylkkänen juoksi heti onnettomuuspaikalle, missä hän totesi Hännisen pään olevan vielä näkyvissä, mutta pelkäsi hiekan

sortuvan millä hetkellä hyvänsä. Pylkkänen ryhtyi rauhoittamaan uhrin ja suunnittelemaan samalla pelastustoimia. Pian paikalle saapuneen Kymintehtaan Tehdaspalokunnan tullessa apuun Pylkkänen tarjoutui vapaaehtoisena laskeutumaan siiloon. Tällä välin Hänninen oli jo hetkeksi ennättänyt peittyä kokonaan hiekkamassan alle, mutta käsin kaivamalla ja vartalollaan estäen hiekan sortumista Pylkkänen sai Hännisen pään jälleen näkyviin.

Estääkseen hiekan valumista Pylkkänen asetti uhrin pään ympärille pohjattoman ämpärin ja jatkoi edelleen kaivamista käsillään. Samalla hän puheli rauhoittavasti pinteessä olevan kanssa. Arviolta tunnin jännittävän työn jälkeen oli hiekka saatu poistetuksi niin paljon, että ämpäri voitiin vaihtaa tynnyrin puolikkaaseen. Näin jatkettiin työtä käsin vielä runsas tunti, minkä jälkeen Hänninen voitiin nostaa pelastusvyön ja -köyden avulla ylös siilosta. Hänninen toimitettiin välittömästi Kuusankosken aluesairaalaan, mistä hän kuitenkin jo aamulla pääsi pois.

Kymintehtaan hiekkasiilolla sattuneen onnettomuuden vaiheet käyvät selville oheisesta Urpo Mikkosen tekemästä piirrossarjasta.

— Valitettavasti me emme voi lahjoittaa niitä Teille, mutta jos kuitenkin vielä ennen päätöksentekoa otatte huomioon meidän laatumme ja meidän toimitusvalmiutemme, uskon, että päädytte meitä molempia tyydyttävään ratkaisuun. Tarjouksemme on varsin kohtuullinen laatuun nähden...

Salon tehtaan myyntipäällikkö Aimo Ekblom on rutinoitu myyjä. Hän myy Salon tehtaan venttiilejä kuin nappeja ja vertaakin venttiilien myymistä naprikauppaan: — Molemmat ovat

tahollaan yhtä välttämättömiä, hän sanoo.

Puhelin myyntipäällikön pöydällä pirahtaa soimaan alinomaan ja puhelujen välillä hän juuri ja juuri ehtii valittaa, että välillä pitäisi ehtiä kentällekin.

— Mutta käy tämä aika-ajoin näinkin. Meidän tuotteisiimme näet luotetaan ja meillä on jo vakiintuneet asiakassuhteet.

Myyntipäällikkö Ekblom luonnehtii tehtäväkenttensä vaikeutta todellisen myyntimiehen vakiofraasein: — Hyvää on helppo myydä.

Salon tehtaan myyntiosasto kauppaa venttiilejä töikseen

Yhtiön Salon tehtaan tuotantohjelmassa on tällä hetkellä noin 2 500 erilaista nimikettä vesi- ja lämpöjohtoventtiileitä ja varusteita sekä hydraulikan komponentteja. Lisäksi tuotesuunnittelu kehittää päivä päivältä uusia tuotteita ja malleja asiakkaiden moninaisiin käyttötarkoituksiin. Raaka-aineenaan Salon tehdas käyttää Högforsin harmaata ja pallografiittirautaa, Outokummun messinkiä ja automaattiterästä.

Salon tehtaan myyntiosasto huulehtii siitä, että valmis tavara menee kaupaksi. Venttiilien markkinointi on järjestetty yhteistyössä yhtiön metalliryhmän kanssa.

Salon tehtaan tuotannosta menee nykyisin vientiin noin 43 prosenttia ja loput jäävät kotimaahan. Kotimaassa ovat tärkeimpiä asiakkaita

LVI-keskusliikkeet sekä konepaja- ja telakkateollisuus. Ulkomaisista asiakkaista muodostaa huomattavimman osan Ruotsin, Norjan ja Tanskan telakkateollisuus. Lisäksi Salosta on toimitettu venttiilejä mm. Puolaan ja Englantiin sekä pikaliittimiä eri puolille Keski-Eurooppaa.

Keskimäärin 20 tilausta päivää kohden

Salon tehtaan myyntiosasto työskentelee noin viisi vuotta sitten valmistuneissa maisemakonttoritiloissaan välittömästi tehtaan yhteydessä. Myyntiosasto muodostuu 13 henkilöstä, joista viisi on varsinaista myyntihenkilöstöä ja kahdeksan on tilauskeskuksen palveluksessa.

Tilauksia Salon tehtaalle tulee päivässä keskimäärin 20 kappaletta ja valmista tavaraa lähetetään asiak-

kaille päivittäin keskimäärin 15 tonnia. Päivittäiset kotimaan toimitukset suuntautuvat erityisesti Helsinkiin, Turkuun, Poriin ja Tampereelle sekä Vaasaan. Toimitukset lähtevät Salosta joko VR:n rautatievaunuissa tai kiitolinja-autoissa.

Kerran pari viikossa kuljettavat puolestaan kiitolinja-autot Salon venttiilejä Ruotsiin, Norjaan ja Tanskaan. Ja muutaman kerran kuukaudessa lähetetään tavaraa myös Keski-Eurooppaan.

”Perjantai on viikon kiireisin päivä”

Myyntipäällikkö Ekblomin tehtäväkenttään kuuluu ennenmuuta hydraulikkatuotteiden ja tilaustöiden myynti. Hän sanoo, että perjantai on yleensä viikon kiireisin päivä:

— Toimitukset tehtaalta tapahtuvat viikottain ja tämä aiheuttaa

usein ruuhkaa loppuviikoksi. Asiakkaat näet haluavat saada haltuunsa valmiin tavarana heti toimitusviikon alusta lähtien. Tästä johtuen suurin osa toimituksista lähteekin tehtaalta loppuviikolla, jolloin kuljetus tapahtuu viikonvaihteen aikana.

Myyntipäällikkö Ekblomin yhden kevään perjantai-ilan tavanomaiset kiireet muodostuivat pääosin toimitusten valvonnasta, erään uuden isohkon projektin selvittelyistä ja tavanomaisien tarjousten käsittelystä. Toimitusten valvonnan osalta oli tuolloin kenties tärkein yhden koeerän välittäminen Englantiin.

Töiden ja kiireiden ohessa myyntipäällikkö Ekblomin mielessä kajasteli pitkin päivää mielikuva rauhallisesta perjantai-illasta ja tervautaan odottavasta veneestä, minkä toteuttamiseksi työt oli määrä saada tehdyiksi normaaliin työajan päättämiseen mennessä:

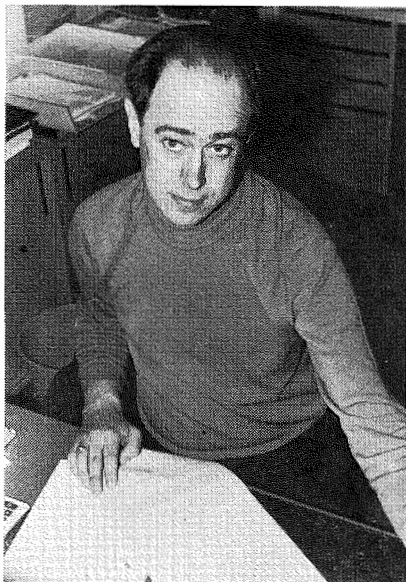
— Veneily ja kalastus on mielekäs ja rauhoittava vastapaino kiireille myyntityölle. Niiden parissa kesäiset vapaahetkeni kuluvatkin. Tuolloin pääsee irrottautumaan pu-

helimesta ja myös — venttiileistä, myyntipäällikkö Ekblom sanoi.

”Öljykriisi ja lakot aiheuttaneet lisäkysyntää”

Myynti-insinööri *Styrbjörn Lindberg* on Salon tehtaalla myyntiosastolla henkilö, jolle lähinnä kuuluvat tehtaalla ulkomainen myynti ja myös myynti kotimaisille telakoille.

Haastattelupäivänä insinööri Lindberg sai käsiteltäväkseen elämänsä pisimmän tarjouksen: runsaat puoli-toista metriä telex-kirjoitusta. Insinööri Lindbergin työ käsittää paljon tarjousten tekoa ja tarjousten välittämistä. Tehtäväkenttäänsä takia hänen täytyykin jatkuvasti olla selvillä tehtaalla varastotilanteesta ja hän toimii myös tiiviissä yhteistyössä tehtaalla suunnitteluosaston kanssa.

Kotimaiset telakat ja myynti ulkomaille ovat myynti-insinööri Styrbjörn Lindbergin alaa.

Myyntipäällikkö Aimo Ekblom:

— Loppuviikosta on usein ruuhkaa ja perjantai on viikon kiireisin päivä

Välttämätön ja tärkeä yhteydenpito asiakkaisiin tapahtuu joko puhelimitse tai henkilökohtaisin käynnein.

Insinööri Lindberg sanoo, että viime kuukausina Salon tehtaalla on ollut kova työpaine:

— Telakkateollisuudessa vallinnut korkeasuhdanne on jo pitkähkön ajan työllistänyt meitä hyvin. Viime kuukausina lisäksi öljykriisin ja Englannin lakkojen seurauksena on muutamille ulkomaisille venttiilien valmistajille ilmaantunut toimitusvaikeuksia. Tämä puolestaan on aiheuttanut lisäkysyntää meidän tehtaallemme. Onneksi me olemme voineet vastata myönteisesti useisiin tiedusteluihin ja tämä on avannut aivan uusia vientinäkymiä.

Insinööri Lindberg on työskennellyt Salon tehtaalla kymmenkunta vuotta. Hänen vapaa-aikansa kuluu pääosin valokuvauksen ja ilmailuharrastuksen parissa.

Myyntiosaston keskeinen henkilö

on rouva *Maija Vesanto*, joka työskentelee tilauskeskuksen esimiehenä ja puhelinmyyjänä. Hän on ollut Salon tehtaalla töissä runsaat parikymmentä vuotta.

— Pääasiallinen työni on puhelinmyynti ja eräänlainen yleinen huolehtiminen siitä, että osaston työt sujuvat. Nykyisin myös kuukausikatsauksien teko kuuluu tehtäväkenttääni, sanoo rouva Vesanto.

Kuinka usein puhelinmyyjän puhelin soi tavallisena päivänä?

— Keskimäärin parikymmentä kertaa päivässä, kiireisinä päivinä voi puhelua tulla jopa yli 30.

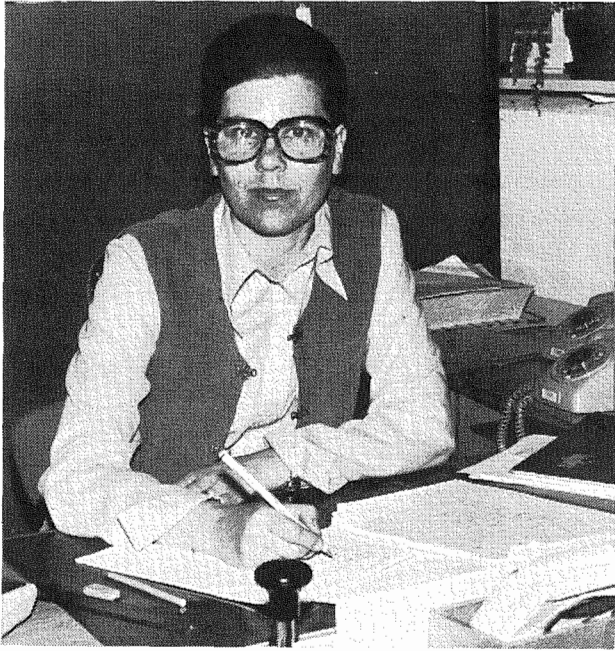
Harrastukset?

— Perheenäiti ei paljon muuta ehdi harrastaa kuin kotitöitä, rouva Vesanto sanoi, mutta lisäsi kuitenkin, että englanninkieli on silti harrastuskuvioissa mukana.

Datapoint-tietokonejärjestelmä tulee helpottamaan työskentelyä

Myyntiosaston henkilökunnan työtä helpottamaan ja nopeuttamaan on hankittu datapoint-tietokonejärjestelmä, joka otettiin käyttöön vuodenvaihteessa. Tämä pienoistietokoneen ja etäispäätteen käsittävä tie-

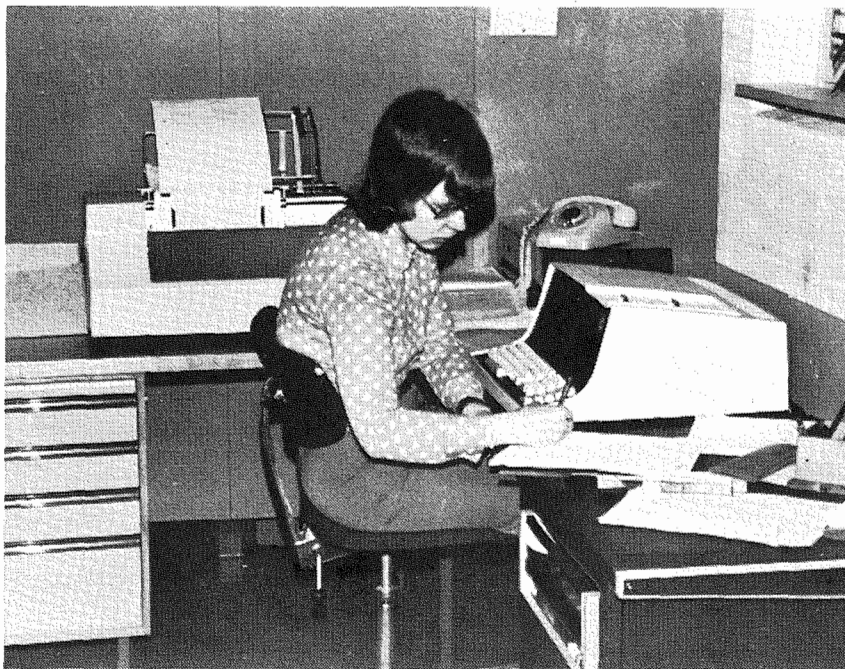

Rouva Maija Vesanto on tilauskeskuksen esimies ja puhelinmyyjä.

tokonejärjestelmä tekee aivan oma-toimisesti tiettyjä rutiinitehtäviä. Koneen hoitamiseen on koulutettu kaksi henkilöä. Tällä hetkellä ei vielä ole uskaltanut heittäytyä kokonaan tietokoneen varaan, vaan samat tehtävät, jotka nyt ajetaan datapoint-järjestelmällä, tehdään lisäksi manuaalisesti entiseen tapaan.

Tarkoitus kuitenkin on, että vielä ensi syksyn kuluessa siirrytään kokonaan tietokoneen varaan.

— Tietokone hankittiin ennenkaikkea lähetyksiä käsittelyn nopeuttamiseksi, kertoi merkonomi *Juhani Silfver* tehtaan hallinto-osastolta. Kone käsittelee mm. tilausvahvistukset, huolehtii laskujen kirjoittamisesta ja pitää myös yhteydet isoille tietokoneille. Datapoint-järjestelmän avulla voidaan näet olla

välittömästi yhteydessä Kilon Tieto-tehtaaseen, jonne on taltioitu Salon tehtaaseen tarvitsemat laajemmat tiedot. Paraikaa ovat lisäksi kehittelyn alaisina erilaiset raportointiohjelmat.

— Tietokoneen hankinta ei ole vähentänyt eikä tule vähentämään henkilökunnan lukumäärää, mutta se tulee huomattavasti helpottamaan ja nopeuttamaan tavanomaista työs-

Merkonomi Juhani Silfver: — Pienois-tietokone hankittiin ennenkaikkea lähetyksiä käsittelyn nopeuttamiseksi.

Neiti Anita Koski on ehtinyt jo tulla sinuiksi Salon tehtaaseen pienois-tietokoneen kanssa.

kentelyä etenkin sitten kun kone saadaan täysitehoisesti toimimaan, kertoi merkonomi Silfver.

Tietokonetta hoitava toimistoapulainen *Anita Koski* vakuutti, että datapoint-järjestelmä ei ole kovin monimutkainen hallita, kun oppii tietyt niksit:

— Ennen nykyistä tehtävääni en ollut joutunut tietokoneiden kanssa tekemisiin. Vasta nyt datapointia hoitaessani, olen tutustunut tietokonealaan, neiti Koski sanoi.

EERO MARTTINEN

sopii kysyä sopii kysyä sopii kysyä

Onko yhtiöllä olemassa mitään suunnitelmia jätevesien mukana Kymijokeen kulkeutuneen jätekuidun käyttöönotosta, ja onko tällaisella massalla ylipäänsä mitään merkitystä raaka-aineena?

Vartija

Kymin Osakeyhtiön selluteollisuuden toimesta suoritettiin vuoden 1973 lopulla Kymin paperitehtaan ja Kymin sulfiittisellutehtaan alapuolella pohjaan laskeutuneen kuidun sekä määrällinen että laadullinen kartoitus. Massan kokonaismääräksi todettiin useita tuhansia tonneja, mutta se oli harmaata ja heikkolaatuista. Mahdolliset lähitienoilla olevat käyttäjät eivät olleet asiasta kiinnostuneita. On ajateltavissa, että raaka-ainepulan takia tällainenkin kuitu tulevaisuudessa kelpaisi paperin valmistukseen.

Erkki Laasonen

selluteollisuuden isännöitsijä

Joutuessani usein ottamaan yhteyttä puhelimitse yhtiönne palveluksessa oleviin henkilöihin on puhelinkeskukseen toiminta ihmetyttänyt minua monestakin syystä. Haluan kohteliaimmin kysyä seuraavaa:

— Onko puhelinkeskukseen liian ylikuormitettu, koska usein joudun odottamaan useita minuutteja ennen kuin keskus vastaa?

— Miksi keskus vastaa joskus 'Kymi-Kymmene', joskus 'Kymmene'? Miksi ei pyritä samaan yhteen ilmaisuun? Jos henkilölle vastataan 'Kymmene', onko hänen epäkohteliaasta keskuksenhoitajaa kohtaan tiedustella asiaansa suomeksi? Entä jos hän ei ruotsia osaa ollenkaan? Hän saattaa pelästyä ja sulkea puhelimen.

— Kun sitten olemme niin pitkällä, että keskus lupaa yhdistää haluttuun numeroon, on kaikki OK, jos asianomainen henkilö vastaa, mutta jos numero on varattu tai kysyjä jää odottamaan, ei minkäänlaista väliaikatiedotusta ole odotettavissa?

"Päreensä polttanut"

Olemme pahoillamme, että tilaajamme joutuvat usein odottamaan vastausta pitkään. Keskuksemme on todella ylikuormitettu, mutta odotamme piakkoin ainakin osittaista parannusta tilanteeseen.

Olemme kaksikielisiä ja yritämme

palvella jokaista soittajaa hänen omalla äidinkielellään. Ehdotuksemme on ollut jo aikaisemmin, että vastaisimme Kymi-Kuusankoski, mitä kuitenkin ei ole hyväksytty. Vastamme siis edelleenkin Kymi-Kymmene niiden ohjeiden mukaan, jotka olemme saaneet.

Keskus on automatisoitu siten, että jos numero ei vastaa, palautuu puhelu minuutin kuluttua takaisin keskuksen. Jos tilaaja vielä tässä vaiheessa joutuu odottamaan toisen minuutin ilman keskuksen ilmoitusta, hänet on yhdistetty automaattisesti uudelleen pyytämäänsä numeroon.

Luulisi nimimerkin olevan kuitenkin niin valistunut puhelimenkäyttäjä, että jos sulki puhelimensa, mikäli vastausta ei kuulu! Toivomme hyvää yhteisymmärrystä ja hauskaa kesää.

Keskuksen tytöt

Valitettavasti keskuksemme on todella ylikuormitettu, joskin parannusta tilanteeseen on odotettavissa kesällä, jolloin saadaan yksi uusi välityspöytä lisää.

Mitä vastaamiseen tulee niin keskuksenhoitajille on ilmoitettu, että heidän tulee vastata soittajalle ainoastaan Kymi-Kymmene.

Kymintehtaan puhelinkeskuksen laitteet ovat hyvin vanhanmalliset sekä teknisesti hankalat. Tiedän kuitenkin, että puhelunvälittäjät tekevät parhaansa näillä välineillä. Aikoinaan keskuksella on ollut jopa ylisuuret ja niitä voidaan vieläkin laajentaa, mutta teknisesti niitä ei saada kuitenkaan uuden veroisiksi. Ratkaiseva parannus nykyiseen tilanteeseen saataisiin ainoastaan hankkimalla kokonaan uudet keskuslaitteet, jotka maksavat nykyisellään satoja tuhansia markkoja. Tällä hetkellä ei kuitenkaan puhelinkeskukseen kohdalla ole odotettavissa suuria investointeja.

Reijo Koirjärvi

paperiryhmän hallintopäällikkö

Yhtiön 100-vuotissäätiön jakaessa tänä vuonna apurahoja kiinnittivät Kuusankosken paikallisen hallintokunnan päätökset huomiota siitä syystä, että hallintokunta oli piikkonut jakosumman useisiin muutaman satasen (250—300) suuruisiin apurahoihin. Ei tietenkään koko summaa, mutta mielestäni kuitenkin

liian moniin turhan pieniin apurahoihin. Tuntuu uskomattomalta, että monikaan olisi näin pientä summaa anonut. Koska mielestäni — oli sitten kysymys opinto- tai harrastustoiminnasta — apurahalla on todellista merkitystä, kun se on vähintään tuhat markkaa, ehdotan harkittavaksi, että muutamaa apurahan anojaa muistettaisiin apurahalla, jolla on todellista merkitystä kuin että mahdollisimman monelle annetaan edes vähän. — Mikäli apurahan anojat ovat parin kolmen satasen apurahan anoneet, on heidän mielestäni myös syytä punnita todelliset tarpeensa ja opiskelunsa tai harrastuksensa vakavuus.

Lisäksi haluan kiinnittää hallintokunnan huomiota apurahoja anoviin järjestöihin, joilla on toimintansa tukemiseksi avoinna muitakin rahansaantikavania kuin yhtiön 100-vuotissäätiö, jos kohta järjestöt välillisesti hyödyttävätkin yhtiöläisiä. Tuntuu suotavalta, että apurahojen jaossa yhtiön palveluksessa olevat ja yhtiön eläkeläiset olisivat ensi sijalla ja sitten vasta muut.

Muuten olen sitä mieltä, että yhtiön 100-vuotisessa historiassa 100-vuotissäätiö on toiseksi paras keksintö. Ensimmäinen on tietysti yhtiö, muutenhan ei olisi säätiötäkään.

Pyydän ystävällisesti kommenttia edellä kirjoittamani johdosta.

'Yhtiön puolesta'

Kiitämme kysyjää mielenkiinnosta. Kuten alla olevista pöytäkirjan otteista ilmenee, on hallintokunta tiedostanut kysyjän tarkoittamat ongelmat. Hallintokunnan pöytäkirjassa 1974-04-16 § 2 todetaan seuraavaa:

"Tulevilta vuosilta toivotaan hyviä, päteviä hakemuksia, jotta voitaisiin jakaa määrältään tuntuvampia apurahoja". Lisäksi pöytäkirjassa 1974-04-26 § 6 todetaan: "Varapuheenjohtajaa evästettiin kehotuksin tuoda tervetuli-aispuheessaan julki niitä säätiön toiminnan suuntaviivoja, jotka vielä tuntuvat olevan yhtiöläisille epäselviä. Arveltiin myös, että haastattelumuotoinen artikkeli yhtymän lehdessä olisi paikallaan valaisemaan asiaa. Hallintokunta on käytettävissä."

100-vuotissäätiön

Kuusankosken paikallishallintokunta

Muistelmaluontoisen sarjan toisessa osassa kirjoittaja kertoo toiminnasta lehtimiehenä Valkeakoskella, erikoislaituisen tapahtuman jatkosodan ajalta sekä paluustaan Kymenlaaksoon työväenopiston johtajaksi Kuusankoskelle. Hän tarkastelee vaikutelmiaan varhaisempaa taustaa vasten pyrkien antamaan esitykselleen ulottuvuutta ajallisesti kumpaankin suuntaan. Kirjoittajan tämänkertaiset kuvat kertovat kohteista, jotka sittemmin ovat tyystin muuttuneet.

VEIKKO TALVI:

Sanomalehtimiehenä ja kansanvalistajana tehdasyhdyskunnissa

Vieraassa maakunnassa

Nuoren polven silmissä me 1940-luvun kokeneet vaikutamme tuosta ajasta kertoessamme kovin vanhan-aikaisilta, eikä sen mielestä puheitamme kannata ottaa vakavasti. Py-

rinkin välttämään kahden peräkkäisen sodan ja jälleenrakentamisen muistelemista, mutta sen sijaan kerroin hieman itseni kannalta kahdesta tärkeästä 1940-luvulle sattuneesta vaiheesta. Vuosikymmenen alkupuolta — tosin sodan pahoin sekoittamana — voisin nimittää opintomatkaa toiseen maakuntaan ja mielenkiintoisessa kehitysvaiheessa olevaan tehdasyhdyskuntaan ja jälkipuoliskoa eräänlaisen kansankorkeakoulun läpikäymiseksi, terveelliseksi ja antoisaksi jatko-opiskeluksi.

Talvisodan jälkeen vastanimetty Yhtyneet Paperitehtaat Osakeyhtiön toimitusjohtaja Juuso Walden ehdotti minulle siirtymistä Valkeakoskelle sikäläisen sanomalehden palvelukseen. Tarkoitus oli kehittää yhtiön hallintaansa hankkimasta lehdestä koko seudun asujamistoa yhdistävä ja ennakkoluulottomasti paikkakunnan kehitystä ajava tiedotusväline. Tunsin Yhtyneitten keskuspaikassa Myllykoskella 1920- ja 30-luvuilla tapahtuneen perinpohjaisen muutoksen. Vaatimattomasta paperitehtaasta oli kasvanut suuri ja uudenaikainen tuotantolaitos ja ensimmäisenä Kymenlaaksossa tämä tehdasyhdyskunta oli saanut nykyaikaisen leiman. Yhdyskunnan laajentaminen oli tapahtunut yhtiön ja tehtaalaisten yhteisvoimin turvautumalla hy-

Voikkaankoski muutti muotoaan uuden säännöstelypadon valmistuttua v. 1960. Kuvassa aikaisempi säännöstelypato selluloosatehtaan kohdalla.

2

vin suunniteltuun omakotirakentamiseen. Keskustaan taasen sijoitettiin julkiset rakennukset ja monipuoliset urheilutilat.

Valkeakoski-yhtiö oli joutunut kenraali Rudolf Waldenin johtoon v. 1924, mutta liitettiin v. 1920 muodostettuun Yhtyneet Paperitehtaat Osakeyhtiöön vasta v. 1934. Kuusankosken tehtaiden kanssa samanikäinen Valkeakosken tehdas oli joutunut kokemaan monet vastoinkäymiset ja omistussuhteiden vaihtumiset ja yrityksen tervehdyttäminen vaati lujaa otetta. Isännöitsijänä näistä ponnisteluista vastasi monet vuodet nuori kemian maisteri *K. E. Ekholm*. Tehtaat uudistettiin 1930-luvun loppuun mennessä ja samalla Valkeakosken teollisuus laajeni uusille aloille. Vihdoin — lähes puoli vuosisataa myöhemmin kuin Kuusankoski — Valkeakoski sai rautatien.

Valkeakosken yhdyskunnan uudistaminen oli kuitenkin pahasti kesken muuttaessani paikkakunnalle. Ulkonaisestikin kauppalalla oli kahdenlaiset kasvot. Vaihtelevaan maastoon metsän keskelle oli syntynyt hyvin suunniteltuja omakotialueita. Sen sijaan keskusta oli surkea nähtävyys. Yhtiö oli kyllä aikanaan hankkinut maata, mutta antanut rakentamisen tapahtua mielivaltaisesti ja tuloksena oli perinpohjainen epäjärjestys. Vielä enemmän minua kummastuttivat lukkiutuneet asenteet, joista pidettiin kiinni hämäläisellä jäärpäisyydellä. Tarvittiin todella jotakin uutta, joka laukaisisi paikalleen juuttuneen tilanteen.

Tulin mukaan juuri silloin, kun muutos alkoi tapahtua. Hämäläisten laulun 'jos toimeen tartutaan' säe muuttui optimistisemmäksi 'kun toimeen tartutaan'. Varmaan tuon koettelemusten ajan hengessäkin oli jotakin, joka pani suhtautumaan asioihin toisin kuin siihen saakka. Ratkaisevaa oli kuitenkin se, että kaup-

Tällaiselta näytti Niementie Kuusaaan sahan kohdalla v. 1954.

palan ja teollisuuden johto löysivät yhteisen päämäärän. Se ei ollut sen kummempi keksintö kuin että paikkakunnan kehittäminen ja menestyminen todettiin kummankin edun mukaiseksi. Hyvät ideathan ovat usein yksinkertaisia, mutta niiden toteuttamisen tekevät hankalaksi inhimilliset rajoitukset ja kuppikuntaomainen lyhytnäköisyys.

Haluan vielä jatkaa tätä Valkeakosken kertomustani, sillä se on mielestäni varsin opettavainen. Olen joutunut seuraamaan Valkeakosken vaiheita myöhemminkin nimenomaan kotiseututyön näkökulmasta nähtynä. Saadaanko tällaisessa keskeytyksellä tuotannollista toimintaa ylläpitävässä yhdyskunnassa, jota kaiken lisäksi aikanaan ovat monenlaiset ristiriidat repineet, syntymään luottavaista yhteenkuuluvuutta, pyrkimystä kehittää paikkakunnasta monipuolinen, toimiva yhdyskunta, jonka asukkaat tuntevat omakseen ja jossa he viihtyvät?

Katson voivani vastata tuollaiseen

kysymykseen varauksetta myönteisesti. Taloudellisten mahdollisuuksien parannuttua pyyhkäistiin 1950-luvulla pois nelisensataa vanhaa taloa ja tilalle rakennettiin tiivis keskusta erehtymättä kuitenkaan liialliseen massiivisuuteen. Vilkkaan liike-elämän lisäksi tässä kaupungin sydämessä sijaitsevat kaupungintalo, kirkko, koulukeskus, monipuoliset urheilulaitokset, aluesairaala ja vapaa-aikakeskus, jossa toimivat kirjasto, työväenopisto, musiikkiopisto ja nuorisokerhot. Kaupungin palvelutaso on korkea ja monipuolinen. Valkeakoskelaisilla nuorilla on myös hyvät mahdollisuudet koulunkäyntiin kotikaupungissaan, jossa oppikoulujen lisäksi on kaksi ammattikoulua, teknillinen koulu ja kauppaopisto.

Kaupungin virallisia laitoksia täydentävät taideyhdistys, orkesteri, jonka perustamiseen minulla oli tilaisuus osallistua, soittokunta, teatteri, kuorot, monenlaiset yhdistykset ja kerhot. Ne myös toimivat ja ko-

koavat harrastajia kaikista väestöryhmistä. Siinä juuri piileekin kaupungin henkisen elämän vireys. Toiminta on vahvasti tavoitteellista ja omiin voimavaroihin perustuvaa. Vuosittain järjestetään Valkeakoski-viikko ja monenlaisia teema-päiviä sekä seminaareja. Valkeakoskelaisten harrastusten tasosta saimme täällä Kymenlaaksossakin äskettäin vahvan näytteen heidän vallatessaan kärkisijat valtakunnallisessa nuorten taidetapahtumassa. Paikkakunnan sanomalehtikin lienee vastannut odotuksia. Nykyisin se ilmestyy viidesti viikossa ja toimituksen tukena on eri piirejä ja katsantokantoja edustava neuvottelukunta.

Vahvana säikeenä Valkeakosken kulttuuritoiminnassa kulkee perinteen vaaliminen. Menneisyydestä — entisestä Sääksmäen myllykylästä, tehtaalaisten elämästä ja varhaisesta työväenliikkeestä — kertoo monirakennuksinen ulkomuseo alkuperäisessä miljöössään.

Toisella jalalla Kymenlaaksossa

Jatkosodan syttyessä jouduin Pohjois-Kymenlaakson rykmenttiin ja kotipuolen miesten kanssa sotaan. Lupasin olla koskettelematta sota, mutta rohkenen kertoa kuitenkin erään erikoislaatuisen kokemuksen ja harvinaisen muiston sodan ajalta. Kaukana Itä-Karjalassa erittäin vaikeissa olosuhteissa oli kymenlaaksolais-rykmentin keskuudessa pääsyt tapahtumaan sellaista, johon turtuttiin ankaralla kädellä ja joka maakunnassa aiheutti vakavaa huolestumista. Nyt kymenlaaksolaiset olivat päättäneet pyytää ylipäälliköltä asiaan lievitystä ja piiriesikunnan jäsen, Luumäellä Kotkaniemessä vanhuuden päiväänsä viettävä P. E. *Svinhufvud* oli luvannut ottaa välitystehtävän vastaan. Koska tunsin tarkoin kyseisen tapauksen ja myös siihen johtaneet syyt, sain tehtäväkseni laatia Ukko Pekalle asiaa koskevan muiston. Tein sen niin

hyvin kuin osasin, jokaista sanaa objektiivisesti punniten.

Mannerheim ja *Svinhufvud* sopivat tapaamisesta, mutta viimeksi mainittu ei tyytynytkään pelkkään kirjalliseen selostukseeni vaan tahtoi minut mukaansa. Niinpä eräänä heinäkuun varhaisena aamuna istuin entisen tasavallan presidentin ja kuuluisan itsenäisyyshenkilön *Svinhufvudin* kanssa Kotkaniemen aamiaispöydässä Ellen-rouvan varustaessa meidät matkaan. Kävimme vielä huolellisesti asiamme läpi ja lähdimme autolla Mikkeliin. Kaupungin torille saavuttuamme ja Ukko Pekan kömpiessä autosta suojelin häntä suurella mustalla sateenvarjolla — en sateelta vaan häikäisevältä aurinolta. Lääkäri oli näet määrännyt hänet suojaamaan kasvonsa aurinolta vaikean kasvaimen takia. Niin menimme hotelliin ja määrättyllä kellonlyömällä marssimme pääma-

jaan, jossa monta kenraalia oli meitä tervehtimässä. *Mannerheimkin* saapui käytävälle *Svinhufvudia* vastaan. Keskustelun he tietenkin kävivät kahden kesken, mutta välittömästi sain tietää tuloksen. Ylipäällikkö pysyi aikaisemmassa päätöksessään, mutta käynnistämme saattoi olla sittenkin hyötyä, sillä myöhemmin asia ratkaistiin myönteisesti ja ikävän välikohtauksen seuraukset pyyhittiin pois kirjoista.

Mennen tullen ja vielä illallispöydässä Kotkaniemessä Ukko Pekka kertoi minulle niistä ajoista, jolloin hän oli Lappeen tuomiokunnan tuomarina. Hän innostui sitäkin enemmän, kun tunsin tuon jo melko kaukaisen ajan paikallishistoriaa ja henkilöitä. Yhä uudestaan hän myös palasi Siperian vuosiinsa. Karkoituvuudet olivat painaneet syvän jäljen hänen poliittiseen katsomukseensa ja nyt vanhana nuo ankarat muistot

nousivat ehkä korostetustikin esille. Myöhemmin syyskesällä hän vielä kirjoitti minulle ja kertoi kotipitäjänsä huolista. Nostomiehetkin oli otettu armeijaan ja hän pyysi, voisinko järjestää apuväkeä elonkorjuuseen. Hän kantoi huolta Suomen kansan kohtalosta loppuun saakka. Muutama kuukausi myöhemmin hän kuoli 83 vuoden ikäisenä.

Välittömästi talvisodan päätyttyä ennen Valkeakoskelle siirtymistäni olin Kymenlaakson Maakuntaliiton sihteerinä joutunut selvittämään Kymenlaakson kantaa Viipurin tynkäläänin uudelleenjärjestelystä. Valtioneuvostolle jätettiin vahvoin ja yksimielisin perusteluin anomus, jossa ehdotettiin Kaakkois-Suomen hal-

Kuusaan sahan purkamistaan odotettava nosto kuvattuna v. 1954. Nykyisin tätä rantanäkymää hallitsee Koskela.

Kerrostaloasutuksen tieltä väistynyttä Heinosenmäkeä, jota aikanaan nimettiin Mustanojan- eli Anttipohvinmäeksi. Kuva v:lta 1954.

linnollisten olojen tarkistamista siten, että koko Kymenlaakso liitettäisiin samaan lääniin. Ja koska Kymenlaaksosta tulisi näin laajennetun läänin keskeisin alue, olisi maakuntaan sijoitettava lääninhallitus. Tämä ehdotus sai osakseen ankaraa vastarintaa erityisesti Viipurin ja Uudenmaan lääninhallitusten sekä

Etelä-Karjalan kuntien taholta.

Pian syttynyt jatkosota siirsi lääniasian toistaiseksi syrjään, mutta sodan päätyttyä se tuli entistä ajankohtaisemmaksi. Myös valtiovalta katsoi uudelleenjärjestelyn tarpeelliseksi, mutta aikoi ratkaista Kaakkois-Suomen lääniolot siten, että Kymenlaakson sekä Etelä-Karjalan lisäksi tulisi uudelleen muodostettavaan lääniin liittää Lahden talousalue. Tällaista suunnitelmaa vastusti Etelä-Karjalakin, joka nyt yhtyi Kymenlaakson kantaan pitäen kuitenkin Lappeenrantaa luonnostaan lankeavana lääninhallituksen sijoituspaikkana. Seurasi ankara läänisota, joka lääninrajojen osalta ratkesi 1940-luvun lopulla Kymenlaakson Maakuntaliiton ehdottamalla tavalla. Toinenkin taistelu — nyt Kymen läänin kahden maakunnan välinen — päättyi Kymenlaakson voittoon Kouvolan kauppalan tultua valituksi läänin hallintokeskukseksi.

Kymenlaakson Maakuntaliiton perustamisvaiheessa esitetyt silloin vie-

osan. Siinä selviteltiin liiton perustamiseen johtaneita syitä ja tilannetta, johon sodan seurauksena oli jouduttu, sekä laadittiin vastainen ohjelma, mikä sitten monin tärkein kohdin onkin toteutunut.

Ajauduin väkisinkin tienhaaraan. Työ Valkeakoskella oli mielenkiintoista. Sain toimia itsenäisesti ja maaperä alkoi tuntua vastaanottavaiselta. Toisaalta en voinut uumistaa korviani Kymenlaakson kuulumisiltakaan, varsinkin kun minulta vaadittiin jatkuvasti osallistumista maakunnan asioihin. Niin alkoi vaaka kallistua kotimaakunnan hyväksi. Mutta koska maakuntaliiton toiminta oli sodan jälkeisissä vaikeissa oloissa taloudellisesti järjestämättä, oli työn tapahduttava enemmänkin harrastuksesta. Siten oli löydettävä myös leipätyö. Se järjestyi kuin itsestään ja jälleen jouduin astumaan jo ennestään tuttuja jälkiä.

Työväenopiston johtajana Kuusankoskella

Tulin Kymintehtaitten-Kouvolan Työväenopiston johtajaksi vuoden 1946 alusta maisteri *Antti Nikulaisen* jälkeen. Monessa mielessä hän oli ollut oppi-isäni. Vähän toisella kymmenellä liityin hänen poikakerhoonsa ja toimin useita vuosia sen sihteerinä. Olin vakinainen avustaja hänen opistonsa illanvietoissa ja juhlatilaisuuksissa ja siitä hyvästä hän muisti minua jouluisin 100 markkaa sisältävällä ruskealla kirjekuorella. Jo opiskeluaikana aloin opetella luennoimista opiston opintopiireissä ja vihdoinkin toimin lyhyen aikaa opiston johtajan viransijaisena. Noilta vuosikymmenien takaisilta ajoilta muistan vielä monia silloisia opiskelijoita ja eräiden kanssa olen myöhemmin joutunut paljonkin tekemisiin. Onpa joku heistä kertonut minulle tarkoin muistavansa soittamaani ohjelmistoa, mikä tuntuu kyllä hämmästyttävältä. Ehkä silloin oli

lä kaukaisilta tuntuneet tavoitteet olivat äkkiä tulleet päivänpolttaviksi, ja koska voimia oli tuolloin vähän käytettävissä, jouduin Valkeakoskelta käsin osallistumaan tähän maakunnalliseen työhön. Yhdessä eräiden kymenlaaksolaisten asiantuntijoiden kanssa kirjoitin maakuntaliiton julkaisusarjan ensimmäisen

Lappakoski, viimeinen luonnontilassa säilynyt putous Voikkaankosken ja Kuusankosken välillä perattiin v. 1954.

vielä kuultavaa niin vähän, että tuollainen hetken soittoesityskin painui muistiin.

Maisteri Nikulaisen lisäksi minulla oli lapsuudessani ja nuoruudessani tilaisuus oppia tuntemaan useita muita kansansivistäjiä, vaikuttavia persoonallisuuksia. Tämä tapahtui ajankohtana, jolloin tälläkin alalla oli tapahtumassa selvä käänne. Kansansivistystyötä pidettiin edelleen tärkeänä ja lainsäädännöllisestikin sen asemaa parannettiin, mutta se oli alkanut saada enemmänkin käytännöllisiä päämääriä kasvatuksellisten ja aatteellisten tavoitteiden jäädessä taka-alalle.

Olen myöhemmin hieman tutkinut kansansivistystyön vaiheita nimenomaan Kymenlaaksossa, jossa se koettiin erityisen voimakkaana vuosisadan vaihteen molemmin puolin. Silloin opettajat, kansallisesti heränneet säätyläiset ja eri aatesuuntien johtajat pitivät selviönä, että heidän tuli jakaa tietouttaan tavalliselle kansalle. Rahvaalle tuli opettaa kaikkea, mihin oli itse saatu oppia ja vielä enemmänkin. Kylän opettajalle ei riittänyt yksin nuorisoseuran, kuoron ja soittokunnan johtaminen, vaan kyläläisille oli neuvottava kylvöheinän viljely, oli perustettava osuuskauppa, säästöpankki ja sähköyhtiö. Jo ensimmäisistä kansanopistojen ja maamieskoulujen oppilaista tuli kykeneviä kunnallismiehiä ja maamiesseurojen sekä meijerien perustajia, jotka vaivojaan säästämättä uurastivat kotipitäjensä hyväksi ja joista monet vaikuttivat näkyvällä tavalla valtiollisessakin elämässä. Samoin työväenliike kehitti kyvykkäitä johtajia. Ilman tällaista epäitsekästä, väsymätöntä kansansivistystyötä ei Suomen kansa olisi tiedollisesti, taidollisesti ja henkisesti kehittynyt niin nopeasti

kuin mitä tapahtui viime vuosisadan lopun ja maamme itsenäisyyden saavuttamisen välisenä aikana. Pelkkä kouluopetus ei olisi sitä saanut aikaan.

Työväenopiston jakaminen ja kunnallistaminen

Ensimmäisiä tehtäviäni opiston johtajana oli opiston toiminnan henkiin herättäminen sotavuosien lama-kauden jälkeen ja opiston kunnallistaminen sekä jakaminen kahdeksi erilliseksi opistoksi. Tämä uudelleenjärjestely astui voimaan jo vuoden kuluttua tulostani.

Opiston johtokunta yhtyi ehdotukseeni opiston jakamisesta, varsinkin kun kouluhallitus — tosin varovaisesti — oli esittänyt samansuuntaisen ajatuksen jo 1930-luvun lopulla. Sekä Kuusankosken että Kouvolan valtuustot hyväksyivät niin ikään yksimielisesti opiston jakami-

sen ja kunnallistamisen. Erimielisyyttä syntyi ainoastaan opiston omaisuuden jakamisesta. Käytännössä Kymiyhtiö oli avustanut opistoa yksinään enemmän kuin kummatkin kunnat yhteensä ja kuntienkin kesken suhde oli kaksi kolmannelta Kuusankosken hyväksi. Sääntöjen mukaan omaisuuden jako oli kuitenkin suoritettava pelkästään kuntien antamien kannatusten suhteessa. Kouvola halusi itselleen opiston kannatusyhdistyksen omistaman kesäkodin Lappalanjärven rannalla, ja Kuusankoski siitä lopulta luopuikin saaden puolestaan asuntokiinteistön Kouvolassa.

Kuusankosken opisto ei kuitenkaan jäänyt ilman kesäpaikkaa, sillä Kymiyhtiö luovutti kauniin rantapalstan tämän seudun Rivieralta Lappalanjärven pohjoisrannalta. Sitä pyydetessä jouduin ensimmäisen kerän henkilökohtaisesti kosketuksiin

vuorineuvos K. E. Ekholmin kanssa. Asian käsittely alkoi hänen puoleltaan tiukkasävyisesti — olihan nyt kysymys kunnallisesta opistosta — mutta kun mielestäni rohkeasti puolesti pyyntöä ja vetosin opiston palvelevan edelleen yhtiöläisiä, ratkesi asia nopeasti opiston voitoksi. Erittäin taitavana diplomaattisena tukenani minulla oli yhtiön sosiaali-johtaja *Eino Wallenius*, tärkeä yhdysmies yhtiön ja Kuusankosken kunnan välillä. Kuinka poikkeuksellinen tapaus tällaisen rantapalstan luovuttaminen oli, sitä osoitti se, että yhdessä yhtiön varatoimitusjohtajan *Knut von Troilin* kanssa kävimme maastossa sopimassa palstan rajat.

Ennen itsenäistymistä maahamme oli perustettu kymmenkunta työväenopistoa, kaikki kaupunkeihin. Nuoren Suomen alkuvuosina työväenopistoliike alkoi laajeta ja Kymintehtaitten-Kouvolan Työväenopisto saavutti muutaman tunnusteluvoiton jälkeen varsin näkyvän aseman maamme työväenopistojen joukossa.

Opiston syntysanat lausuttiin Kouvola

Kymintehtaitten-Kouvolan Työväenopisto perustettiin v. 1920. Se oli Kuusankosken ja Kouvolan ensimmäinen yhteinen yritys ja jo ennen kummankin paikkakunnan kunnallista itsenäistymistä. Siksi nimesäkkin Kuusankosken sijasta esiintyi yhtiöön viittaava Kymintehtaat. Ajatuksen työväenopiston perustamisesta esitti Kouvolan suomalaisen yhteiskoulun rehtori *Ivor Hall* ja Kouvolan kunnalliselämän keskeisin voima pankinjohtaja *Oskari Abti* toimi pitkän aikaa opiston johtokunnan puheenjohtajana. Jos opiston perustaminen olisi tapahtunut Kuusankoskelta käsin, olisi tuntunut luonnolliselta, että se olisi liittynyt kristilliseen työkeskuseksi setlementtiliikkeeseen. Olihan koettelemusten vuonna 1918 täällä

turvauduttu pastori — myöhemmin teologian tohtori — *Sigfrid Sirenius*. Kaikki piirit suhtautuivat luottavaisesti hänen ohjaamaansa yhteiskunnalliseen ajattelutapaan, joka perustui erilaisissa tehtävissä toimivien ihmisten keskinäiseen vuorovai- kutukseen, kristilliseen vastuuntuntoon ja sosiaaliseen oikeudentuntoon. Tosin Kuusankosken seurakunta sai ensimmäiseksi kirkkoherrakseen herännäispapin *Arvi Malmivaaran* ja seurakunnallinen toiminta alkoi kulkea toiseen suuntaan kuin mille Sirenius oli valmistellut maaperää.

Maisteri Antti Nikulaisen menestyksellinen johtajakausi

Opiston nosti kukoistukseen v. 1923 johtajaksi tullut maisteri Antti Nikulainen. Enimmillään opistossa oli pitkälti toista tuhatta opiskelijaa. Varsinaisissa opintopiireissä heistä ei kyllä ollut puoliakaan, mutta luentotilaisuuksissa, juhlissa ja toverikunnan illanvietoissa oli väkeä sällin täydeltä. Erityisesti on syytä korostaa silloisen opiston merkitystä kokoavana ja hyviä herätteitä antavana laitoksena. Radio teki vasta tuloaan, rahaa ei ollut tehtaalaisilla liiemmästi käytettävissä ja työväestön poliittisella toiminnalla oli tuolloin vaikeuksia. Opisto oli noissa oloissa tervetullut valistuksen antaja ja hyvähenkinen viihdyttäjä, joka tarjosi toverikuntiansa välityksellä mahdollisuuksia kehittävään oma-toimisuuteen. Erityisesti on syytä mainita opiston perinteellisiksi muodostuneet Kivi- ja Kalevala-juhlat.

Maisteri Nikulainen oli loistava puhuja. Hän rakensi sanottavansa sisällön johdonmukaisesti ja puhe tihenyi loppua kohden, mutta ilman minkäänlaista demagogista painolastia. Hän syventyi puheeseensa tosisaan. Lievä puna kohosi hänen kasvoilleen hikihelmien kohotessa hänen korkealle otsalleen ja ylähuuleensa. Puheissaan hän tähdensi hyvän kasvatuksen ja hyvien tapojen

merkitystä, hyvän voittoa pahan yli. Hänen puheensa samoin kuin Kotimaahan kirjoittamansa kirja-arvostelut olivat vahvasti moraalisia, mutta ilman saarnaamisen makua. Varmaan monet silloiset opistolaiset muistavat yhä hänen puheensa vaikuttavuuden. Nyt ei sen sisältöisellä sanomalla olisi enää tuskin minkäänlaista mahdollisuutta tavoittaa kuulijoita.

Maisteri Nikulaisen aikana opistossa vieraili luennoitsijoina professoreita, piispoja, arvovaltaisia virkamiehiä, kirjailijoita, taiteilijoita ja kasvattajia *Vilho Reimaa* ja *Eveliina Ala-Kuljua* myöten, mutta myös paikalliset voimat hän pani jakamaan tietoutta. Luennoitsijoiden nimiluettelo oli todella komea.

Vaikka opiston toiminnan painopiste siirtyi pian Kuusankoskelle, johon myös johtajan oli muutettava, pysyi opiston ilmapiiri enemmänkin Kouvola-henkisenä ja jossakin määrin vieraana ainakin järjestäytyneelle työväestölle. Esimerkiksi työväenopiston piirissä tuskin kosketeltiin tehdastyöväestön sosiaalista problematiikkaa. Muistan hyvin erään keskustelun Kuusankosken tehtaalla silloisella maisteri Nikulaisen kanssa. Hän viittasi kädellään tehtaisiin ja aivan kuin väistäen kysymyksensä totesi, että ihmiset joutuivat työskentelemään tuolla synkkien tiiliseinien sisäpuolella. Sain sen vaikutelman, että hän ei ollut omakohtaisesti tutustunut tehdastyöhön eikä ratkaissut suhdettaan teolliseen toimintaan eikä sen luomiin olosuhteisiin. Hän pyrki toimimaan enemmänkin ihmisen henkisen minän ja loistamiseksi puuttumatta arkipäiväisiin yhteiskunnallisiin oloihin.

Edellä esittämäni käsitykset eivät ole vuosikymmenien takaa nähtyä jälkiviisautta, vaan yhtäpitäviä silloin kirjoittamani katsauksen ja analyysin kanssa. Opiston jakamisen ja ikään kuin opiston toiminnan uudeksi käynnistämiseksi muodostuneen

25-vuotisjuhlan johdosta jouduin pa-
neutumaan opiston menneisyyteen ja
tulevaisuuteen tavallista perusteelli-
semmin. Tulin siihen tulokseen, että
vanhasta oli otettava vain kestävä
ja silloiseen aikaan soveltuvat perin-
teet, mutta muutoin oli lähde-
tävä etsimään uusia kosketuksia ja uusia
toimintamuotoja. Varhaisempi me-
nestyksellinen kausi oli alkanut
näyttää päättymisen oireita jo 1930-
luvun lopulla.

Opisto ja tehdastyöväestö

Eriyisen tärkeänä pidin koske-
tuksen saamista tehdastyöväestöön.
Tämän takia en tullut edes punnin-
neeksi vaihtoehtoja, mennäkö opis-
ton jakautuessa perin tuttuun ja
helppohoitaisempaan Kouvolaan vai
jäädäkö Kuusankoskelle. Aivan al-
kuvuosina opisto oli keskittänyt toi-
mintansa työväentaloille, mutta ei
ollut saanut sanottavaa vastakaikua.
Sen jälkeen opiston opintopiirit ja
muut tilaisuudet oli pidetty opiston
käyttöön luovutetuissa tiloissa ja
seurataloilla sekä kouluilla. Vein
yhteiskunnalliset puhe- ja keskustelu-
piirit pitkän tauon jälkeen jälleen
työväentaloille ja se kyllä kannatti.
Eriyisesti muistelen niitä antoisia ti-
laisuuksia, joita minulla oli Kymin-
tehtaalaisten työväentalolla. Opin
tuntemaan työväestön valistuneisuu-
den, itsenäisen ajattelutavan ja men-
neisyyden heijastumat silloiseen
ajankohtaan. Sodat olivat pehmentä-
neet ja etäännyttäneet vuoden 1918
muistoja, mutta ahdashenkkinen 1930-
luku tuntui yhä suussa pahanmakui-
sena.

Varmaan sain noista keskusteluti-
laisuuksista, joiden aiheet kelpaisivat
pohdittaviksi vielä tänä päivänä,
enemmän kuin osasin itse antaa. Eri-
tyisen arvokkaaksi minulle muodos-
tui toteamus, jonka olen maamme
kotiseututyössä sittemmin tuonut yhä
uudestaan esille. Jo piiriläisten su-
kunimien perusteella saatoin useiden

sukujuuret sijoittaa Kuusankosken
kanta- ja lähipitäjiin, toisinaan jopa
kylän tarkkuudella. Syntyi vaiku-
telma kuin jotakin maalaishenkisyy-
den kaltaista olisi jäljellä näissä teh-
taiden synnyttämissä asutuskeskuk-
sissa. Teollisuuden yleisesti liitettävä
ominaisuus, väestön liikkuvuus ja
sen seurauksena juurettomuus, ei
täällä pitänytkään paikkaansa.

Kun tätä ryhtyi tarkemmin miet-
timään, se Kuusankosken kohdalla
tuntuikin luonnolliselta. Maalta oli
siirrytty tehtaan töihin, suhteellisen
vakiintuneisiin oloihin. Työpäivät
olivat aikaisemmin olleet pitkiä eikä
lomia ollut. Siksi jo olosuhteiden
pakosta juurruttiin omaan tehdasky-
lään, tunnettiin lujaa yhteenkuulu-
vuutta ja joko tietoisesti tai ainakin
tiedottomasti kiinnytettiin omaan ym-
päristöön. Havaintoni oli tämä: sa-
moin kuin maaseudun kyläyhteisöis-
sä syntyi vahva paikallistunne, sa-
moin kävi myös puuhiomoiden ja
paperitehtaiden ympärille kasvaneis-
sa tehdaskylässä. Täällä tämä oma-
leimaisuus ja itsenäisyys oli niin
vahva, ettei edes tehtaiden yhtymi-
nen ja seudun kunnallinen itsenäis-
tyminen ollut sitä kyennyt hävittä-
mään.

Näistä itselleni antoisista opisto-
vuosista olisi paljonkin kerrottavaa.
Rajoitun kuitenkin vain erään toi-
sen mitä mieluisimman kokemuksen
esiintuomiseen, esteettisten aineiden
saamaan suureen suosioon.

Taideharrastuksille tärkeä sija opetusohjelmassa

Tyypillisen tehdasyhdyskunnan
maaperää pidettäneen yleisesti ka-
runa henkisille harrastuksille. Var-
sinkin vuorotyöhön perustuvassa
suurteollisuudessa työn rytmi lyö
leimansa koko yhdyskuntaan. Ja to-
della saattaa käydä niin, ettei hen-
kistä vireyttä pääsekään ilmenemään
tai sitten se suuntautuu pelkästään
poliittiseen toimintaan ja aineellisten

tavoitteiden saavuttamiseen. Mutta
juuri tuosta arkipäivän yksitoikkoi-
suudesta johtuu, että se suorastaan
pakottaa ainakin henkisesti aktiivi-
semmat etsimään minälleen ja taipu-
muksilleen muunlaisia purkautumis-
teitä tai kuten nykyisin sanotaan —
keinoja itsensä ilmaisemiseen. Tähän
kokemukseni mukaan ainakin huo-
mattavalta osalta perustuu se, että
tehdaspaikkakunnilla näyttämötoi-
minta on jo 1800-luvun lopulta
saakka ollut erityisen suosittua. Kuu-
sankoskella se johti jo varhain kol-
men työväennäyttämön perustami-
seen ja kokoillan näytelmien esittä-
miseen täpötäysille saleille.

Tullessani Kuusankoskelle paikka-
kunnan teatteriharrastus oli jo joh-
tanut yhteisen, pääasiassa ammatti-
voimin toimivan teatterin perusta-
miseen. Menestys ei kuitenkaan ol-
lut enää samanlainen kuin erillisten
näyttämöiden aikana, eikä kunnal-
listaminenkaan pelastanut tätä teat-
teria. Opistolle siitä oli kuitenkin
paljon iloa ja hyötyä sen johdosta,
että useat etevät näyttelijät saivat
opiston piirien ohjaajina näytelmä-
ja lausuntaharrastuksen nopeasti
suorastaan kukoistamaan. Eriyisesti
haluan palauttaa mieliin Voikkaan
näytelmäpiirin ja sen taitavan ja
väsymättömän ohjaajan, näyttelijätär
Hellin Auvinen-Salmen. Piirin oh-
jelmisto käsitti Kiven, Canthin, von
Numersin, Järnefeltin, Kiljanderin
ja Wuolijoen näytelmiä ja kaikkein
kirkkaimpana saavutuksena keskiai-
kaisen moraliteetin Jokamiehen, jo-
ka opiston kuoron ja orkesterin avus-
tamana esitettiin viisi kertaa. Voik-
kaan näytelmäpiirissä otti ensi as-
keleitaan *Vili Auvinen* ja eräät
muutkin ponnistivat opiston näyt-
tämöltä ammattinäyttelijöiksi. Kun
silmäilee näyttelijämatrikkeleita, to-
teaa piankin, että maamme tehdas-
seutujen teatteriharrastus on antanut
lukuisia kyvykkäitä näyttelijöitä ja
ohjaajia Suomen teatteritaiteelle.

Musiikilla oli ennestään ollut vah-

va sija opiston toiminnassa. Varsinkin on mainittava opettaja *Frans Nyrke*, joka viulukerhostaan kasvatti orkesterin, sittemmin Kuusankosken Orkesterin, ja voikkaalainen väsymätön kuoronjohtaja, opettaja *Paavo Laurikainen*. Voikkaalla saatiin syntymään pieni orkesterikin ja opettaja Nyrkkeen 20-vuotisen uusrastuksen jälkeen minun harteilleni laskettiin Kuusankosken Orkesterin johtaminen.

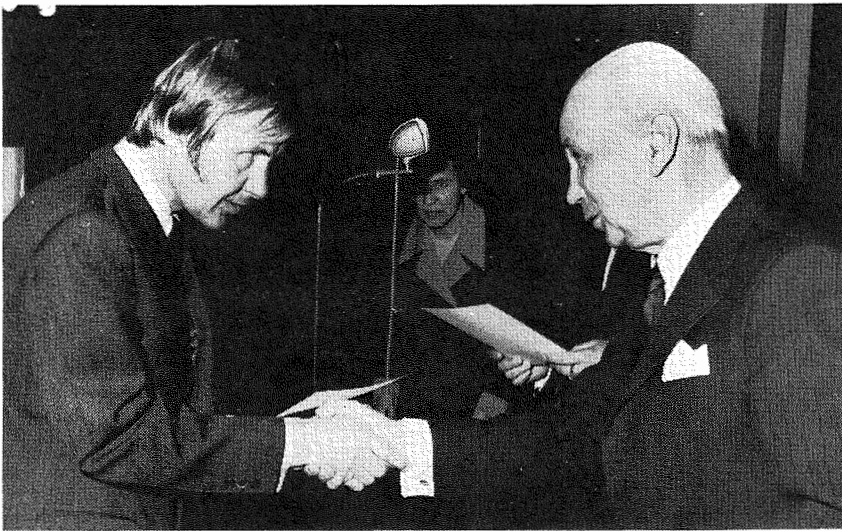
Opiston Kuusankosken osaston taidepiirustuspiiri toi aivan uuden tervetulleeseen täydennyksen paikkakunnan taide-elämään. Sen sielu oli taidegraafikko *Tapani Lemminkäinen*, armoitettu opettaja ja innostaja. Hänen johdollaan taidepiirustuspiiristä kehittyi pienoinen taidekoulu ja rinnan tämän aktiiviharrastuksen kanssa aloitettiin järjestelmällinen taidenäyttelytoiminta. Hedelmällisen lähtökohdan sille muodosti vuodenvaihteessa 1947—48 pidetty

Kuusankosken kotien taidetta-näyttely. Kymiyhtiö luovutti näyttelyn juryn valittavaksi oman taidekokoelmansa ja myös kuusankoskelaisten kotien kokoelmista löytyi arvokkaita taideteoksia. Tuloksena oli lähes aukottoman läpileikkauksen saaminen Suomen maalaustaiteesta sadan vuoden ajalta. Näyttely sijoitettiin ammattikoulun toisen kerroksen aulaan ja sitä kävi katsomassa runsaasti toista tuhatta henkeä. Siitä alkoi Kuusankoskella järjestelmällinen taidenäyttelytoiminta, jonka antia lisäsivät maamme parhaiden taideasiantuntijoiden esitelmät ja näyttelyesittelyt. Tämä kuvataideharrastuksen viriäminen ja kehittyminen oli niin nopeata, että jo v. 1950 syntyi Kuusankosken Taideseura.

Opiston järjestämät näyttelyt, näytelmä-, musiikki- ja kirjallisuusillat sekä henkiset kilpailut, joihin myös runojen ja novellien sepittäjät sekä puhetaidon harrastajat antoivat

lisäväriä, kokosivat täysiä huoneita. Tuolloin laskettiin pohja Kuusankosken maineelle taide-elämän suosijana. Kannustavaa tukea opiston taidetoiminnalle antoi tunnettu kansansivistys- ja teatterimies, professori *T. I. Vuorenrinne*.

Opiston monipuoliseen ja yleisöä kiinnostavaan taidetoimintaan liittyi tärkeänä sosiaalinen tavoite, paikkakunnan erilaisten ryhmien saaminen mukaan joko aktiivisena harrastajana tai kuuntelijan ja katselijan ominaisuudessa. Työelämän, poliittisten mielipiteiden ja Kuusankosken oloissa vielä sinnikkään kolmijakoisuuden lokeroittamassa yhdyskunnassa tällainen taideharrastusten parissa tapahtuva ihmisten lähentyminen oli mielestäni parasta mahdollista sosiaalista terapiaa. Keskustelin siitä hyvin työläisyhteiskunnan oloja tuntevan sosiaalipolitiikon, professori *Heikki Variksen* kanssa, ja hän oli kanssani samaa mieltä.

Martti Lius (vas.) vastaanotti 1500 markan apurahan markkinointitutkimuskurssin suorittamiseen sosiaalineuvos Ake Launikarilta.

100-vuotissäätiö jakoi apurahoja toisen kerran

— Tietoisuus säätiön olemassaolosta on leviämässä yhtiöläisten piiriin ja niinpä yhä useampi henkilö on jättänyt hakemuksensa hallintokuntien käsitteilyyn. Tiedon tason kohottaminen ja henkisen elämän rikastuttaminen on useimmissa tapauksissa hellittämätöntä taistelua vaikeuksien voittamiseksi. Näin sanoi Kymin Osakeyhtiön 100-

vuotissäätiön sihteeri, sosiaalineuvos *Ake Launikari* juhlapuheessaan, jonka hän piti säätiön apurahojen jakotilaisuudessa Kuusankoskella. Kuusankoskella tämänvuotiset apurahat jaettiin 14. toukokuuta Koskelassa pidetyssä tilaisuudessa. Kuusankoskella jaettiin yhteensä 127 apuraha, joiden yhteissumma kohosi 112 050 markkaan.

Kaikkiaan 100-vuotissäätiö jakoi tänä vuonna apurahoja 185 000 markkaa 242 hakijan kesken, kun edellisenä vuonna jaettiin 160 000 markkaa 164 hakijan kesken. Apurahojen jakotilaisuudet järjestettiin yhtiön kaikilla tehdaspaikkakunnilla toukokuun aikana, 100-vuotissäätiö jakoi apurahoja nyt toisen kerran perustamisensa jälkeen.

6000 markan apurahan Kanadaan tehtävää opinto- ja konserttimatkaa varten saanut Kuusankosken Työväen Soittajat huolehti apurahojen jakotilaisuuden musiikista Kuusankoskella.

100-vuotissäätiön Kuusankosken paikallishallintokunnalle jätettiin määräraikaan mennessä tänä vuonna kaikkiaan 179 apuraha-anomusta, joista hyväksyttiin 127 anomusta. Suurimman apurahan sai Kuusankosken Työväen Soittajat tänä kesänä Kanadaan tehtävää opinto- ja konserttimatkaa varten. Apura-

han suuruus oli 6 000 markkaa. Kuusankoskelaisista eläkeläisistä sai ainoan henkilökohtaisen apurahan *Eino Hokkanen*, jolle myönnettiin 1 500 markkaa taidemaalauksen harrastamiseen. Kuusankosken tehtaisten palveluksessa oleville myönnettiin 56 apurahaa, perheenjäsenille 21 apurahaa ja eläkeläisille 1 apuraha. Loput apurahat myönnettiin Kuusankoskella toimiville kerhoille, opintopiireille ja rekisteröidyille yhdistyksille, joissa on yhtiöläisiä mukana.

"Eläkeläisten osuus ollut vähäinen"

Giuseppe Verdin Aida-oopperan Juhlamarssilla aloitettiin Kuusankoskella pidetty apurahojen jakotilaisuus. Marssin esitti Kuusankosken Työväen Soittajat *Pertti Huuhkon* johdolla. Apurahojen saajista ja heidän perheenjäsenistään koostuvan salintäyteen yleisön lausui tilaisuuteen tervetulleeksi Kuusankosken paikallishallintokunnan varapuheenjohtaja *Armas Ihalainen*. Tervehdysanoissaan hän kiinnitti huomiota eläkeläisten osuuden vähäiseen määrään apurahan anojien joukossa ja toivoi eläkeläistenkin huomioivan säätiön tarjoamat mahdollisuudet.

"Paikallisen kulttuurielämän arvotapahtuma"

Kuusankosken Työväen Soittajien esitettyä Heino Kasken Preludin Ges-duuri, piti juhlapuheen säätiön sihteeri, sosiaalineuvos *Åke Lounikari*. Puheessaan sosiaalineuvos Lounikari mainitsi mm.:

— Yksinomaan taloudelliselta kannalta nähtynä säätiön paikallisella toiminnalla olettaisi olevan keskeinen merkitys tällä paikkakunnalla työkentelevien ja toimivien ihmisten va-

Ilmo Puljava sai 1000 markan apurahan iltalukion suorittamiseen. Äärimmäisenä oikealla Kuusankosken paikallishallintokunnan puheenjohtaja *Åke Lindholm*.

paa-ajan sivistyksellisen toiminnan tukijana. Kun kuusankoskelaisista apurahojen saajista 78 on henkilökoh- taisen apurahan saajaa ja 49 yhtei- söä, voidaan mielestäni perustellusti puhua paikallisen kulttuurielämän eräästä merkittävästä tapahtumasta. Tämän arvoa lisännee voimakkaasti tietoisuus siitä, että apurahojen ja- ko ei ole ainutkertainen, vaan tulee toistumaan vuodesta toiseen.

— Myös toiselta näkökannalta voidaan ehkä vieläkin perustellum- min puhua paikallisen kulttuurielä- män arvotapahtumasta. Tällä tarkoi- tan säätiön toiminnan merkitystä henkisen elämän rikastuttajana ja kannustajana, sosiaalineuvos Launi- kari sanoi.

— Säätiön toiminnasta saadut ko- kemukset rajoittuvat toistaiseksi vas- ta kahteen apurahojen jakokertaan. Luonnollista on, että näiden perus- teella ei vielä voida vetää kovinkaan pitkälle meneviä ja merkitseviä joh- topäätöksiä. Tässä vaiheessa toimin- ta on ollut monesti vielä hapuilevaa ja vasta uria itselleen aukovaa. Erääseen seikkaan on kuitenkin mie- lestäni jo tässä vaiheessa syytä kiin- nittää vakavaa huomiota. Toisaalta jaettava apurahamäärä on vuosittain markkamääräisesti rajoitettu, mutta toisaalta hakijoiden lukumäärä var- maan tulee vuodelta entises- tään lisääntymään. Tämä merkitsee yhä tiukempaa karsintaa ja sen myötä apurahojen myöntämistä vain sellaisiin tarkoituksiin, joilla on to- della kantavaa merkitystä. Tällaisissa tilanteissa helposti ajaututaan siihen, että pienentämällä apurahoja koete- taan antaa jokaiselle jotakin ja ko- ko järjestelmä sellaisenaan menettää merkityksensä. Oireet ovat mielestä- ni selvästi jo nyt näkyvissä.

— Osittain on tähän apurahojen keskimääräisarvon alenemiseen ollut vaikuttamassa edustajiston päätös poistaa myönnettävän apurahan ala- raja, mikä vielä viime vuonna oli

500 markkaa. Mielestäni voidaan kyllä perustellusti kysyä onko tänä päivänä alle 500 markan apurahalla enää sellaista kantavuutta ja merki- tystä, johon tämänkinluonteisen apu- rahajärjestelmän tulisi toiminnassaan pyrkiä. Henkilökohtaisesti edustan sitä mielipidettä, että on parempi ol- la myöntämättä apurahaa kuin antaa lohdutuspalkinnon luontoinen ropo vain näennäisen ja vaila merkitystä olevan hyvän mielen hetkellisen tun- teen saavuttamiseksi. Muistettakoon vain, että tämä toiminta ei ole ai- nutkertaista ja reputetullakin on seu- raavana vuonna täysi oikeus uusia hakemuksensa ja tulla ehkä tällöin hyväksytyksi, mikäli tarkoituksella, johon apurahaa haetaan, yleensä on edellytyksiä sen myöntämiseksi, sanoi sosiaalineuvos Launikari.

Tämän jälkeen sosiaalineuvos Lau- nikari yhdessä paikallisen hallinto- kunnan puheenjohtajan *Ake Lind- holmin* ja sihteerin *Marjatta Käen* kanssa jakoi apurahat niiden saajil- le. Apurahojen jakotoimitus kesti runsaan tunnin ajan.

Apurahan saajien puolesta kiittivät *Esko Heikkilä* ja *Sakari Nikki*.

Karkkilassa jaettiin 25 550 mk 40 hakijan kesken

Karkkilassa pidettiin apurahojen jakotilaisuus 8. toukokuuta. Tänä vuonna jaettiin Karkkilassa 40 apu- rahaa, joista muodostui yhteensä 25 500 markan summa. Edellisenä vuonna Karkkilassa jaettiin 25 000 markkaa 32 hakijan kesken. Karkki- lan tehtaan palveluksessa oleville myönnettiin 12 apurahaa, perheenjä- senille 11 apurahaa ja yhteisöille 17 apurahaa.

Apurahojen jaon suorittivat pai- kallisen hallintokunnan puheenjohta- ja *Antti Valonen* ja sihteeri *Erkki Mattsson*. Juhlapuheen piti hum.kand. *Juhani Silván*. Hänen puheensa ai- heena oli Karkkilan kotiseututyö.

Karkkilan paikallishallintokunnan pu- heenjohtaja Antti Valonen vas.) ja sihteeri Erkki Mattsson jakoivat sää- tiön apurahat Karkkilassa. Kuvassa vastaanottaa Karkkilan kotiseutuyh- distyksen saaman apurahan hum.kand. Juhani Silván.

Eläinsuojelutyötä tehdään kutsumuksesta

”Eläinsuojelutyön tarkoitus on varjella eläimiä ihmisen taholta tullevalta väärältä kohtelulta. Ymmärtämätön tai välinpitämätön ihminen voi tehdä eläimille paljon pahaa”, kertoo Suomen Eläinsuojeluyhdistyksen tiedote.

Millä tavalla eläinsuojelutyötä tehdään?

Ihmisiä opetetaan kohtelevaan eläimiä oikein. Heidän tulee tietää eläimistä mahdollisimman paljon, niiden elintavoista, elinympä-

ristöstä, oloista, joissa ne viihtyvät, minkälaisiin suorituksiin ne pystyvät, miten eläimiä ruokitaan, miten huolehditaan niiden terveydestä jne. Eläinsuojelulaissa on määräykset eläinten kohtelusta.

Eläinsuojelulain noudattamista valvovat mm. poliisit, kuntien eläinlääkärit ja terveystarkastajat sekä Suomen Eläinsuojeluyhdistyksen valvojat.

Työnjohtaja *Oiva Sutinen* rakennusosastolta ja ratatyöntekijä *Jorma Mäkelä* kuljetusosastolta Kuusankoskelta ovat tällaisia Eläinsuojeluyhdistyksen valvojia, joita koko maassa on 160. Työ on palkatonta. Rahat käytetään eläinten hyväksi.

— Hyvä mieli eläinten hyväksi tehdystä työstä korvaa palkkion, sanovat eläinsuojeluvalvojat.

Työnjohtaja *Oiva Sutinen* on ollut eläinsuojelutyössä mukana kaksitoista vuotta. Mikä sitten antoi syyksensä tähän työhön ryhtymiseen?

— Naapurissani asui vanhahko pariskunta, joilla oli koira ikään kuin vartiokoirana, koska he asuivat hiukan sivussa muusta asutuksesta. Koira oli heille turvallisuuden tae. Eräänä päivänä satuin paikal-

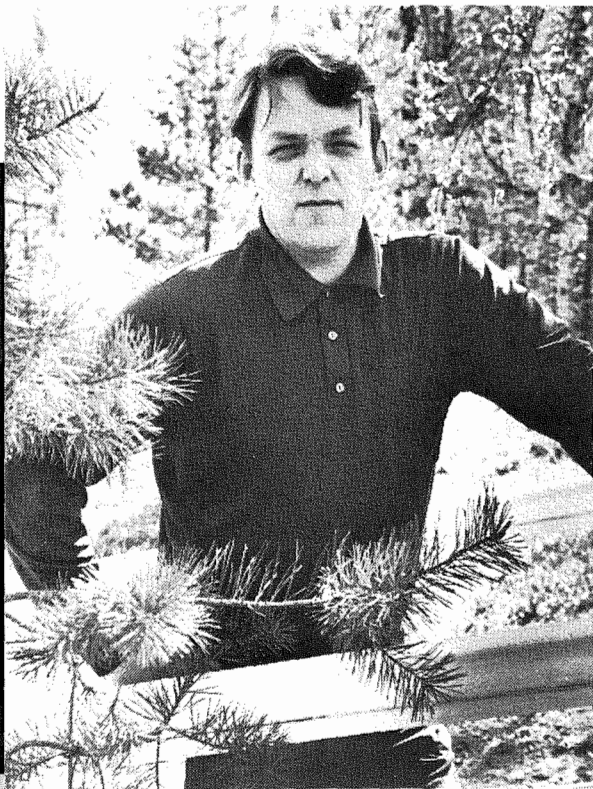
le, kun heidän koiransa, joka oli ollut kolme päivää kateissa, kitui metsässä kuula selkärangan läpi ammuttuna, kertoi *Sutinen*. Koira loi minuun katseen, joka oli kärsivän ihmisen katseen kaltainen kyynelneen kaikkineen. Siinä paikassa päättin ryhtyä toimimaan eläinten parhaaksi ja niiden kärsimysten lieventämiseksi. Siitä alkoi työni eläinten hyväksi ja tulee jatkumaan.

Eläinsuojelutoiminnalla on maassamme 100-vuotiset perinteet. Ensimmäinen eläinsuojeluyhdistys perustettiin Turkuun 1871. Maassamme toimii tällä hetkellä 724 paikallisyhdistystä. Pääyhdistys on Helsingissä.

Eläinsuojeluyhdistyksen toiminta kattaa koko maan. Aluerajat noudattelevat pääpiirteissään maakunnallisia rajoja. *Oiva Sutinen* kuuluu Kouvolan Eläinsuojeluyhdistykseen, *Jorma Mäkelä* puolestaan Kuusankosken yhdistykseen. Heidän kummankin toimivalta ulottuu koko Kymen lääniin. Eläinsuojeluyhdistyksen valvojilla on valokuvalla varustettu henkilökortti, joka käy valtuuksista eläinsuojeluasioissa liikuttaessa missä päin Suomea hyvänsä.

— Kuusankoskelle perustettiin eläinsuojeluyhdistys v. 1946, joten se on toiminut pian 30 vuotta, sanoo *Jorma Mäkelä*. Yhdistyksen toiminta on viime vuosina ollut melko hiljaista, koska jäsenet ovat enimmäkseen iäkkäitä. Eläinsuojeluvalvojana olen joutunut kylläkin hoitamaan useita valvojan tehtäviä. Yhteistyötä on pidetty yllä Kouvolan yhdistyksen kanssa.

— Minun harrastukseni eläinsuojelua kohtaan alkoi halkolaanilla vuosikymmeniä sitten. Ollessani siellä työssä näin hevosten rahastaavan halkokuormia luukkaavien ja huonosti hoidettujen hevossaakkien vetäminä, kertoi *Mäkelä*. Myötätuntoni näitä kärsiviä ja julmien ihmisten armoilla olevia eläimiä koh-

Eläinsuojeluvalvoja *Oiva Sutinen* mielestä vanhempien pitää vakavasti harkita ennenkuin ottavat lapselleen ns. lemmikkieläimen.

taan heräsi ja v. 1956 liityin eläinsuojeluyhdistykseen.

Suomen Eläinsuojeluyhdistyksen paikalliset yhdistykset toimivat kuten yhdistykset yleensä. Joka vuosi pidetään lisäksi suuri yhteiskokous Helsingissä, jonne saapuu koko maasta joka yhdistyksestä edustajia yhteensä n. 200 henkeä. Kokouksessa käsitellään koko maata koskevia eläinsuojeluasioita, eri yhdistysten edustajat kertovat kokemuksistaan kentällä, laaditaan julkilausumia, ohjeita, lakiesityksiä, annetaan vihjeitä eläinsuojelutyössä eri ajankohdille vuodessa, tehdään ohjelmaesityksiä kouluja, nuorisokerhoja jne. varten. Suomen Eläinsuojeluyhdistyksen puheenjohtajana toimii hovi-oik. presidentti *Eero Corell* Vaasasta. Yhdistys julkaisee Eläinten ystävänä -nimistä lehteä, jonka sisältö varsin monipuolisesti valaisee yhdistyksen toimintaa sekä jakaa tietoa eläimistä lukijoilleen.

Oiva Sutinen kertoi, että hänellä on vuosittain hoidettavanaan 40—60 tapausta. Ne ovat pääasiallisesti kotieläinten heitteille jättöjä, pahoinpitelyitä, lintujen turhia kuolemia, kuten katiskoihin, loukkoihin ja verkkoihin joutumisia ja poikien ampuma-aseilla linnuille ja pikkueläimille aiheuttamia vammoja.

— Elintason nousun myötä otetaan kotieläimiä vastuuttomasti. Useinkin koiran, kissan tms. ottaminen saattaa olla pelkkä lapsen oikun toteuttaminen riippumatta ollenkaan siitä ollaanko perheessä eläinystävällisiä. Varsin tyypillinen on tapaus, jolloin perheeseen otetaan koiran pentu ja totutetaan se tietyille tavoille. Pentu kasvaa, lapset kasvavat. Koira pitää pentuna oppimansa tavat, mutta lapset eivät pidäkään. Lasten mielenkiinto on suuntautunut muualle. Näin koira jää heitteille. Jos tapahtuu ilmoitus heitteillejätöstä eläinsuojelupalvoille ja hän menee ottamaan asiasta selvää,

lähes jokaisessa tapauksessa vanhemmat syyttävät lapsiaan koiran heitteillejätöstä, kertoi Oiva Sutinen. Nykyajan ihmiset eivät tajua, että koira, kuten kaikki muutkin eläimet ovat inhimillisiä olentoja. He suhtautuvat koiriinsa kuin johonkin tavaraan, joka on tullut hankittua. Vanhempien pitäisi tuntea vastuunsa lapsistaan ja kotieläimistään.

Usein hankitaan koira lapsille kuin vanhempien korvikkeeksi. Kun heillä ei ole aikaa lapsilleen, he valitsevat helpon ratkaisun ottamalla lapsiensa seuraksi koiran. Vanhempien pitäisi miettiä moneen kertaan ennenkuin tekevät tällaisen ratkaisun.

— Myös kaikenlaiset luonnoneläineläimet ovat varsin kyseenalainen asia. Kun tällainen eläimiä otetaan, sitä ruokitaan ja totutetaan määrättyille tavoille esim. huvilalla lomaaikana, ja syksyllä se jätetään oman onnensa nojaan. Silloin se ei ehkä enää tulekaan toimeen omin avuin, varoittivat eläinsuojelupalvojat. Sama koskee huvilakissoja, kaneja jne.

Monelle ihmiselle eläin on myös varaventiili, johon hän purkaa stressinsä ja huonon tuulensa. Kun ei uskalleta muijaa hakata eikä viitsitä lapsia piestä, puretaan aggressiot koiraan!

— Kuusankoskella on suurin riasa ritsoilla ja ampuma-aseilla ammuskelevat pojat, jotka vahingoittavat ja surmaavat lintuja ja muita pikkueläimiä, mainitsi Mäkelä. Olenpa tavannut 18-vuotiaita nuorkaisiakin Saksanholta ampuilemasta.

— Toivomme, että ihmiset tutustuisivat kirjallisuuteen, jossa on laaja monipuolinen valikoima tietoa eri eläimistä. Niin he oppisivat ymmärtämään eläimen luonnetta, tunteita ja koko olemusta. Heidän tulisi uhrata enemmän aikaa kotieläimilleen, jotta he oppisivat suhtautumaan niihin oikein. Vanhoilla ih-

Eläinsuojelupalvoja Jorma Mäkelä joutuu usein tekemisiin pikkulintuja ampuvien poikien kanssa.

misillä on yleensä lämmin ja ymmärtäväinen suhde eläimiin, totesivat haastateltavamme.

— Suomessa osallistuu n. 40 000 henkilöä eläinsuojelutyöhön. Kortistossa on jäseniä paljon, mutta varsinaisia työntekijöitä on liian vähän, kertoi Sutinen. Eläinsuojeluyhdistykset elävät tällä hetkellä jonkinlaista murroskautta. Nuoria innostuneita ihmisiä, etenkin miehiä, olisi saatava mukaan yhdistysten toimintaan.

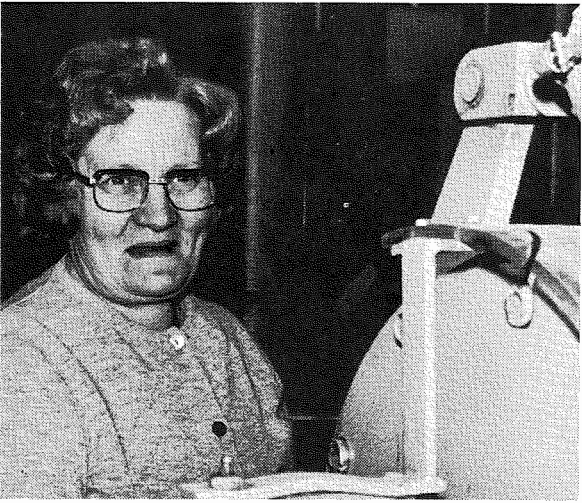
— Eläinsuojelupalvojan tulee olla humanisti. Hänen täytyy ymmärtää eläimen olemus, että se tuntee tuskaa siinä missä ihminenkin. Nämä ovat tärkeimmät ominaisuudet, loput sanelee luonto. Eläinsuojelutyö on vapaaehtoista, siihen ei haeta kehtoa, vaan siihen hakeudutaan.

HELI KYLLÖNEN

Tästä pulutaan

Yhtiömme edustavimpien **henkilöstölehtien neuvottelukunta** piti yhteiskouksen Nielsiässä ja Juankoskella 17.—18. 4. Niin paljon oli asiaa, että aika loppui kesken. Juantehtaan vieraina olimme, siispä kiitos vieraanvaraisuudesta, jolle tuskin löytyy verta.

★
Juantehtaan Soittokunta on saanut edesmenneen johtajansa tilalle uuden. Hän on Juankosken-Muuruveden peruskoulun yläasteen opettaja **Asko Laapas**, joka astui remmiin viime marraskuussa. Soittokunta piti viihdekonserтин peruskoulun komeassa juhlasalissa 7. 4. Ohjelma oli fiini: Voix Roumaines, Solveig's Song No. 2, Overture, Vienna Life etc. Oli Suppea, Griegiä ja Olovadotia. Yleisöä oli 300 henkeä ja 14-henkinen soittokunta puhalteli kuulemma hienosti. Sanoivat ihan tasonousseen sitten viime kuuleman.

★
Juantehtaalaiset haastoivat metallikutomolaiset pilkkikipailuun huhtikuussa ja lahjoittivat samalla **kuparisen pokaalin** kiertopalkinnoksi, joten odotettavissa ovat jokakeväiset jatkot. Aina-kin kolmet, sillä pokaali menee kolmesta poikki. "Pokaali on palautettava hyvin hoidettuna ennen kilpailun alkua

Mittausmestari Tauno Tuominen toi toimittukseen vanhoja valokuvia, joista oheisena Kuusaan korjauspajan työporukka joskus 1920-luvulla.

kilpailun järjestäjille", sanotaan säännöissä. Ensimmäisen kiinnityksen saivat 'metkulaiset', joten on siinä pojilla kiillottelemista.

★
Kummia kuuluu: Juankoski on syntynyt kaksi kertaa, kertoo sikäläinen **glasiaaligeologi L. T. Glasiaaligeologia** ei ole missään yhteydessä ns. mukihommiin, vaan jääkauden aikaisia maakerrostumia tutkiva tiede.

Oikeastaan Juankoski syntyi kolman-

Ylimestari Jorma Pajari on ollut Juantehtaalla yli neljä vuotta.

Lajittelija Elina Torvinen Juantehtaalla.

nen kerran 1971, kun Juankoski, Muuruvesi, Säyneinen ja osa Kaavin kuntaa yhdistyivät Suur-Juankoskeksi. Juankosken kehitys on sen jälkeen kulunut ripeätä vauhtia. Savon Sanomat kirjoittaa 14. 5. mm. seuraavaa:

"Optimistisuus Pohjois-Savon kehittymiseen on luonteenomaista Pohjois-Savon seutukaavaliiton tekemässä aluerakennesuunnitelmassa, jonka liittokokous hyväksyi joku päivä sitten. Niinpä esimerkiksi keskusverkkosuunnitelmasa ei ole yhdenkään kuntakeskuksen palvelutasoa pyritty alentamaan. Sen sijaan kuuden keskuksen luokkaa on nostettu. Nämä ovat Kuopio, Iisalmi, **Juankoski**, Nielsiä, Lapinlahti ja Pielavesi." Ja edelleen: "Nielsiä, Juankoski ja Pielavesi on todettu ylemmän luokan kuntakeskuksiksi". — Sanottakoon nyt tässä, että Kymen Osakeyhtiö on ollut ratkaisevasti avittamassa kehitystä alkuun pannaessaan tehtaalla tuulemaan, rakas Kymiymä-lehtemme on sekin kantanut kortensa kekoon ja Susakin on pönkittänyt asiaa omalta osaltaan vilkastuttamalla paikkakunnan huvilämää, totesi ns. ulkopuolinen tarkkailija.

★
Juantehtas kuhisee **ulkomaalaisia**. Huhtikuussa siellä oli viikon ajan kartonkikoneen käyttöön tutustumassa kymmenkunta pohjois-korealaista. Juttu on niin, että Ahlström rakentaa **Pohjois-Koreaan** kartonkikoneen, joka on juuri samanlainen 3-viirainen kuin Juantehtaan kone, jollaisia ei muualla maailmassa olekaan. **Herr Meier Bac-**

hofen et Meier-nimisestä firmasta Sveitsistä tuli varta vasten selvittämään p-korealaisille kartonkikoneen vimpaimia. Vieraiden ja tehtaan välillä toimi yhdysmiehenä ylimestari **Jorma Pajari**, jolla kuuleman mukaan pyyhkii hyvin. Hän on ollut Juantehtaalla neljä ja puoli vuotta ja tuntee viihtyvänsä.

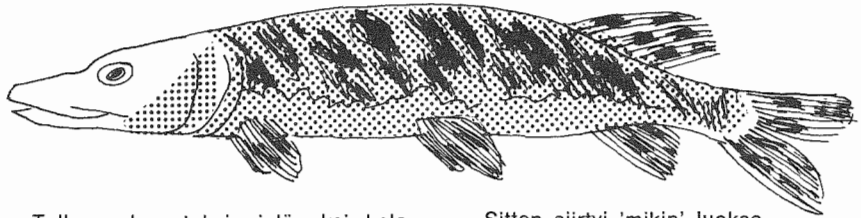
★

Kokemäen Sääksjärvellä 49 metriä merenpinnan yläpuolella iskivät vesisäpäin yhteen — tosin eri avannoissa — porilaisen **Metallivalimo Lahtisen** ja **Salon tehtaan** viisi pelätyintä pohjaonkijaa pilkkikilpailussa, joka pidettiin 6. huhtikuuta. Terästetyt pilkkivintetit lähtivät kamppailuun tasatilanteesta 1—1. Mainittakoon, että kilpailussa ratkaistiin myös kiertopalkinnon kohtalo.

Salolaiset lähtivät liikkeelle kullan kiilto silmissä ja jättivät jopa kiertopalkinnonkin kotiin. Mitäpä sitä edestakaisin rahtaamaan! Nelituntisen kyykkimisen päätteeksi todettiin, että varmalta näyttänyt voitto olikin muuttunut varmaksi tappioksi, jonka syytä ei pystytty selvittämään. Vaikeuksia tuotti myös kiertopalkinnon elegantti toimittaminen porilaisille, joskin lopuksi siihen keino keksittiin. Se on kuitenkin toinen juttu.

Porilaiset saivat kaloja 18,750 kg ja salolaiset 9,115 kg. Henkilökohtaisesti oli kuitenkin salolainen **Jaakko Tähtinen** paras 6 kilon ja 280 gramman saaliineen. Toinen oli porilainen 6,160 kilolla. Kilpailua suosi aurinkoinen sää, kertoi **Osmo Koskinen** Salon tehtaalta.

★

Tulkoon kerrotuksi vielä yksi kalajuttu: arvoisat lukijat varmaan muistavat dipl.ins. **Esko Leinon**, joka ampui yhdellä haulikon laukauksella 16 sorjaa. No, nyt hän sai 5 ja puoli kiloa painaneen hauen. Joo, Esko senkun seiso rannalla ja odotteli, niin hauki ui maihin. Kyllä pitää miehellä olla tuuria.

★

Ennen vanhaan kehoitettiin jotakuta sanomaan nopeasti 'jyrkkä rantapenkere', mutta sanokaapa **atomiabsorptiospektrofotometri!** Salolaiset ovat saaneet kevään aikana harjoitelleet, sillä tehtaan laadunvalvontaosastolle on em. metri hankittu.

★

Yhtiön ansiomerkkien jakotilaisuudesta Koskelassa tammikuun 20 p:nä **Signe Kyyhkynen** Kymin rakennusosastolta on kirjoittanut seuraavan runon:

Oli juhla Koskelassa
sinne minäkin
kera puolisoni armaan
matkan suuntasin.
Kaikki istui hiljaisina
odotimme vain,
kun soittoniekat torvensa
kohotti puhaltain.
Tuli reipas runotyttö
kevein askelin,
varsi notkui, silmät loisti
nuoren Mirjamin.

Sitten siirtyi 'mikin' luokse P. G. Michelsson.

Aploodeja runsaasti sai puhe verraton.

Vuosisadan neljänneksen yhtiötä ken on uskollisna palvelut, sai merkin hopeisen.

Insinöörit, monttumiehet veljen kättä löi,

kera kuuman kahvikupin monet herkut söi.

Pekka-poika näppärästi soitti viuluun.

Soiton jälkeen ilahutti yksinlauluillaan.

Vielä lauloi Kaiku-kuoro suoraan sydämiin.

Juhla päättyi Kymenlaakson laulun säveliin.

★

Yhtiön 100-vuotissäätiöltä saamansa apurahan turvin julkaisi Kuusankosken Työväenopiston kirjoittajapiiri **antologian**, joka sisältää runoutta ja proosaa.

Eläkeläisiä oli jälleen Kouvolan Teatterissa katsomassa Tukkijoella-näytelmää. Oik:Ita sosiaalitarkastaja Toini Iivanainen, teatterin henkilökuntaa ja kolme eläkeläisrouvaa menossa hymysuin katsomaan esitystä.

Kuusaan ja Voikkaan kutomoissa sekä miesten askartelupajoissa vuoden aikana valmistuneita töitä oli esillä Voikkaan seuratalossa. Näyttelyä esitteli kudonnanohjaaja Helga Nurkka.

168-sivuinen kirjanen käsittää näytteitä kahdeksan kirjoittajapiirin jäsenen tuotannosta. Heistä kolme, nimittäin **Paavo Smed**, **Unto Seppälä** ja **Sakari Nikki** ovat yhtiön palveluksessa ja neljäskin, **Eeva Lännpää-Seppälä** on aikoinaan ollut yli 20 vuotta työssä Voikkaan konttorissa.

Voikkaan Virtakivi on inspiroinut ja kenties kasvattanutkin lyyrilliseen ilmaisuun Smedin lisäksi myös Pakana-vuorella asuneen **Kirsti Rastaan** (o.s. Kauppila) sekä 1944 Virtakiven rantamille avoituneen **Hilikka Matilaisen**.

Kirjasen Kotiseutu-osastossa on mm. Hilikka Matilaisen kuvaus tulostaan ensimmäisen kerran linja-autossa Voikkaan Konttorimäelle ja lähestymisestäään jalkaparikassa tulevan appensa kanssa Virtakiveä, apen koko ajan selostaessa matkan näkyviä. Se on harvinaisen tuore ja todenperäinen, melkein voisi sanoa vihlaisevan aito kuvaus.

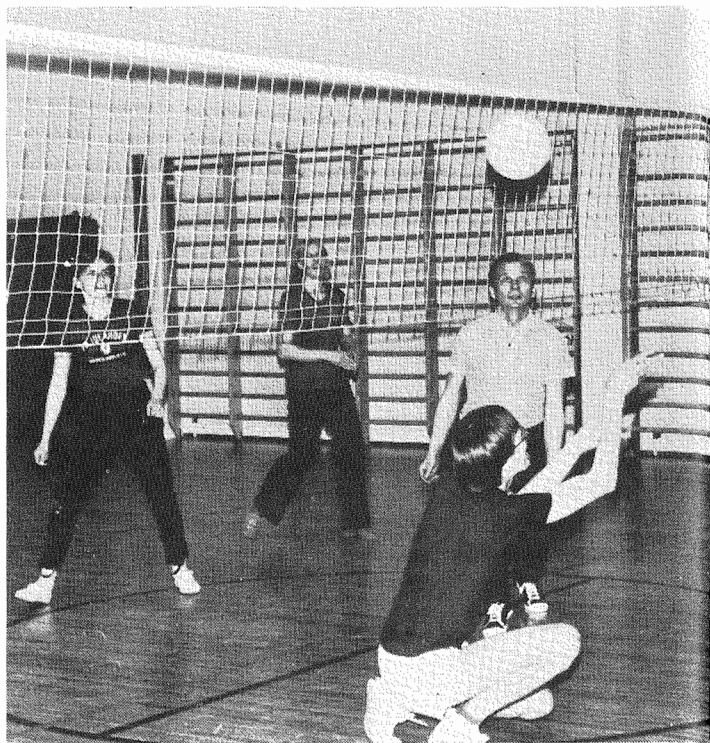
Paavo Smedin runot ovat syvästi, omakohtaisesti koettuja. Hän kulkee silmät, korvat ja sydän avoinna ja tekee runoiksi näkemänsä, kuulemansa ja tunteensa.

Antologian nimi on **Kynnys**. Kannen on suunnitellut työväenopiston maalauspiiriläinen **Raija Stadig**, joka työskentelee pääkonttorin talousosastolla.

★

Suomen Henkilökuntalehtien Yhdistys piti keväällä vuosikokouksensa Vaasassa sikäläisessä Rantasipi-hotellissa. Toisena isäntänä rantasipiläisten ohella oli **Oy Strömberg Ab:n** Vaasan tehdas. Vahinko, että Vaasan kaupunkiin tutustuminen jäi vähälle ajan niukkuuden takia, mutta tulihan sentään nähtyä Lauri Leppäsen Jääkäri-patsas. Sen sijaan tutustumiskäynti Strömbergin

Kymin paperitehtaan insinööri ja toimiston naisväki pelasivat haasteottelun lentopallossa. Oik:lla ins. Risto Turtiainen näyttää elegantisti ins. Aulis Koikkalaiselle mihin suuntaan sopsi pallon noin niinkuin pompauttaa... Verkon toisella puolella ihmettelevät vas:lla Riitta Mykrä ja Tuula Lehto.

Salolaiset vas:lla Matti Eskola, Jaakko Tähtinen ja Osmo Koskinen kalasaaliineen pilkkikipailussa Sääksjärvellä.

Juantehtaalla oli viikon päivät pohjoiskorealaisia tutustumassa kartonkikoneen käyttöön.

tehtaalla muodostui harvinaisen jännittäväksi elämykseksi, jonka varsinainen kohokohta oli käynti suurjännitelaboratoriossa, joka oli kuin kappale vierasta planeettaa.

Kiitoksia ja terveisiä Strömbergin sikäläisille tiedottajille toimittaja **Raija Grönqvistille** ja tiedotuspäällikkö **Kristen Herlerille**.

Mainittakoon, että Strömbergin Vaasan tehtaalla valmistetaan mm. seuraavia sähkölaitteita: kojeita, kojeistoja, elektronisia releitä, muuntajia, liesiä, lämmittimiä ja moottoreita. "Yleisesti voidaan sanoa, että Strömberg valmistaa kaikkia teollisuuden, liikennevälineiden, voimalaitosten sekä säh-

kön siirtoon ja jakeluun tarvittavia sähkövarusteita", ilmoitetaan yhtiön esitelehtisissä.

Vaasan tehtaalla on väkeä 4000 henkeä, joista naisia 30 %. Kolmekymmentä prosenttia on myös Kymin Osakeyhtiön osakkuus Strömbergistä.

★

Kymin paperitehtaan toimihenkilöt, naiset ja miehet, haastoivat toisensa lentopallo-otteluun 29. 4. Kuusaan Keskuslaitoksen salissa peli pelattiin ja jälkipeli mestarikerholla. Pelin alkupuolisella naisten painostus oli kovaa. **Riitta Mykrä** esitti todella tyylikästä peliä ja **Tuula Lehto** hoiti hienosti hyppypuolen. Voittoa jo uumoiltiin, mutta sit-

ten voimakaksikko **Koikkalainen-Turtainen** taktikoi siinä määrin, että lopputulokseksi saatiin kuin saatiinkin tasapeli. Myös jälkipeli oli jotakuinkin tasaväkistä. — Mainittunlaiset tilaisuudet ovat omiaan vahvistamaan Kymin paperitehtaan yhteishenkeä, totesi **Timo Alarotu**, joka kunnioitti kilpailua olemalla läsnä katsomon puolella. Mainittakoon, että katsomossa nähtiin myös mm. **Aila Hakalainen, Aleksander Schoschkoff, Paavo Tauru** puolisoineen, **Olli Sommarberg, Loikalan Eero** sekä joukko pelaajien lähimpiä omaisia.

★

"Kierre tuli niin voimakkaaksi, että olin jatkuvasti rännissä", totesi ent. keilailuvirtuosi.

★

Hallan Martat ostivat pianon kioskituloillaan ja lahjoittivat sen vanhainkotiin.

★

Lehtemme viime numerossa julistimme **nimenkeksimiskilpailun**, jonka

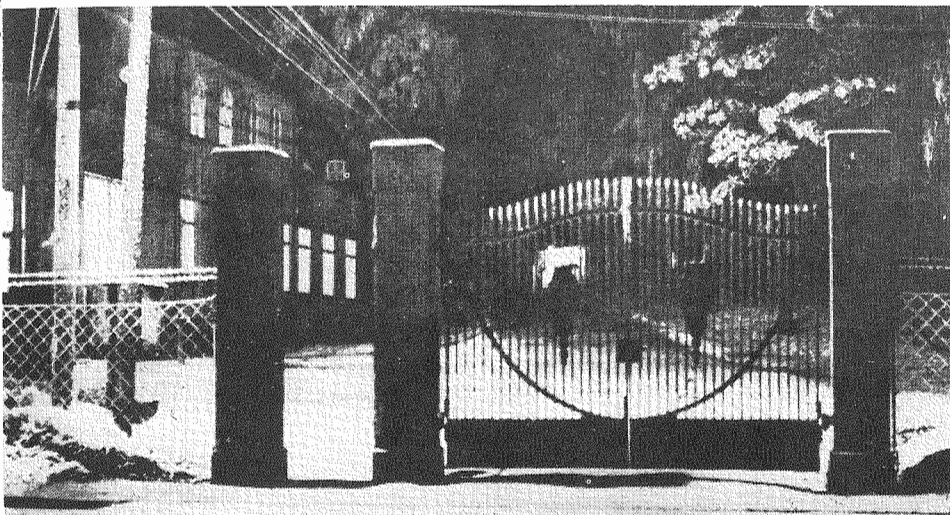
teluina kirjoitti Sulo Saastamoinen: "Asumalähiön, jossa talonne sijaitsee, perinteisiin aina vii vuosisadan puolelta lähtien on kuulunut tiedon jakaminen kolmen koulun välityksellä, joista nuorinta puretaan parhaillaan aikansa palvelleena. Täten talonne nimi jatkaisi entisiä perinteitä."

Arvan perusteella Tietolaa ehdottaneista sai ensimmäisen palkinnon **Sulo Saastamoinen**. Toisen palkinnon ehdottaja ei ole ilmoittanut nimeään ja kolmannen palkinnon sai **Eino Rihula**. Ensimmäisen ja toisen palkinnon voi noutaa tiedotusosastolta tämän lehden ilmestyttyä. Kolmas palkinto, pullakahvit odottavat Eino Rihulaa, joka yst. ottanee yhteyden toimitukseen.

Kilpailu ei olisi kilpailu, jos ei jaettaisi myös **lohdutuspalkintoa**. Sen sai Kymin höyryosastolta tulleen kirjeen lähettäjä varsin omaperäisten ajatuksiensa ansiosta: "Ehdotan tuota kansainvälistä käsitettä Mensa. Perustelen asiaa sillä, että missä jaetaan tietoa, siellä t-ä-y-t-y olla myös älyä. Ja

Kymin paperitehtaan lentopallo-ottelun katsomossa vallitsi kodikas henki kuten pelikentälläkin.

Santasalon tehtaalta Raili Elo ja Erkki Virtanen totesivat mielihyvällä, että Juan-tehtaan kartonkikoneessa oli hammaspyörät Santasalon tuotteita (alla).

tarkoituksena oli löytää nimi talolle, jossa tiedotusosasto sijaitsee. Vastauksia sateli hämmästyttävän paljon. Ehdotuksista valtaosa oli tieto-alkuisia. Oli pajaa, riittä, verstasta, nientä ja virtaa. Oli muitakin: Juttulaa, Juttututua, Selittämöä, Veikkolaa jne. Vähä-Heikkilääkkään ei oltu unohdettu.

Korkea raati pohti ja päätti yksimielisesti — ottaen huomioon kilpailun luonteen — antaa Grand Prix'n ehdotuksesta **SELITTÄMÖ**, joka varsin onnistuneesti kuvaa tämän verstaan toimintaa. **TIETOLA** sai ensimmäisen palkinnon, **TIETOLA** sai ensimmäisen palkinnon, toisen **NIEMELÄ** ja kolmannen **VEIKKOLA**.

Tietolaa ehdotti enemmistö. Perus-

Teknikko Jorma Jormalainen Kymin paperitehtaalta antoi julkaistavaksemme oheisen valokuvan luultavasti v:ltä 1915. Kuva esittää vanhaa klubin porttia. Vas:lla oleva rakennus on Kymintehtaan vanha klubi.

em. sana kertoisi jo vierasmaalaisellekin, että tuon oven takana asiat selviävät... Hirveän vaikeaa tuo pohtiminen näissä olosuhteissa, kun kolmas sija vain kannustaa... Muutoin vain kiva joskus ajatella". Sanos muuta.

Kiitos osanotosta ja voittajat ottakoot yst. yhteyden toimitukseen.

★

Lopuksi täytyy valittaa, ettei Kymihtymä saanutkaan tällä kertaa väriä sisälehdilleen. Se johtui siitä, että kirja-

painon saneeraustyöt ovat juuri sillä mallilla, että Roland F., so. offsetpainokone, on purettu ja kootaan toiseen paikkaan.

Toivotan lukijoille sen sijaan oikein **värikästä kesää!**

susa

Salon kaupungin kulttuuriviikko

järjestetään ensimmäisen kerran tulevan elokuun 20.—24. päivinä. Kulttuuriviikon puuhamiehenä ja ajatuksen isänä on huhtonut yhtiön Salon tehtaan laadunvalvontaosaston päällikkö, tekniikko **Osmo Koskinen**.

Koskinen tunnetaan Salossa jo entuudestaan monien muidenkin mainosti toteutettujen ajatusten (mm. kunto- kilpailut), mutta myös joidenkin toistaiseksi vielä toteutumattomien ideoiden (mm. uusi kirjastotalo) pääorganisaattorina. Kun vielä Koskinen on kaupungin kirjastolautakunnan puheenjohtaja, niin onhan hänellä, jos kenellä, kanttia myös näissä kulttuuririennoissa.

Kysymyksen "miksi Salon kaupunki vasta nyt järjestää kulttuuriviikon, kun muu Suomi on jo kaikenlaisia kesäta- pahtumia pullollaan", totesi Koskinen, että Salopa tarjoaakin kulttuuriviikol- laan jotakin tuoretta, uutta ja ennennä- kemätöntä:

— Salo ei ole tähän asti liiemmin esiintynyt julkisuudessa kulttuurillaan, joten esitykset ja esiintyjätään eivät ole katselussa kuluneet. Siksi viikon teemaksi on valittu vain yksinkertaises- ti ja selvästi **Salo esittäytyy**.

Ja millä tavalla Salo sitten esittäytyy?

— Ensinnäkin kulttuuriviikko alkaa markkinatappelulla, joka pidetään torilla kaiken kansan nähden. Tällä taval- la muistutetaan ihmisten mieliin van- hoja salolaisia perinteitä. Siitä viikko sitten rävähtää jatkoon ja jatkossa on luvassa rock-konserttia, kirjallisuusil- taa, teatteriesityksiä ja paneelikeskus- telua sekä luonnollisesti myös työväen musiikki-ilta, jossa kuunnellaan ja lau- letaan vanhoja työväen lauluja. Lisäksi järjestetään torilla kaikkien puolueiden edustajille maalauskilpailu, jossa kil- pailuun osallistujien pitää siveltimen avulla osoittaa kaikelle kansalle oman puolueensa ohjelma ja tietenkin sen hyvyys. Kilpailussa ei saa piirtää nu- meroita eikä kirjaimia. Kilpailun tuoma- reina toimivat Salon taiteilijat ja kirk-

kohallintokunta, Osmo Koskinen ker- toi.

Kulttuuriviikon yhteyteen kootaan myös valokuvanäyttely, jossa esitellään Salon ystävyykskaupunkeja, Neuvostoliit- tossa sijaitsevaa Rzevin kaupunkia ja ruotsalaista Katrineholmin kaupunkia.

— Jos satutte liikkumaan Salon seu- duilla elokuun puolivälin jälkeen, niin pistäytykääpä kaupungissa ja kulttuuri- viikon tilaisuuksissa. Se kannattaa, väitti Koskinen toivorikkaasti.

Juantehtalaisille lisää työpaikkoja

Kun juankoskelaisten kanssa heit- täytyy juttusille, tahtoo keskustelu kääntyä ikään kuin väkisin joko Juan- tehtaan asioihin tai sitten kalastusky- symyksiin. Näin kävi nytkin, kun eteen sattui koneenhoitaja **Alvi Vinni** karton- kitehtaalta.

Hän kertoi tulleen lähes 30 vuotta sitten vaiherikkaan evakkotaipaleen jälkeen Juankoskelle, missä pääsi pi- akkoin Juantehtaan palvelukseen. Vii- meiset pari vuotta Vinni on toiminut uudistetun kartonkikoneen koneenhoi- tajana.

— Juantehtaan saneeraaminen oli erinomainen asia. Työskentelyolosuht- eet paranivat selvästi, ja mikä par- hainta paikkakunnan kannalta, niin

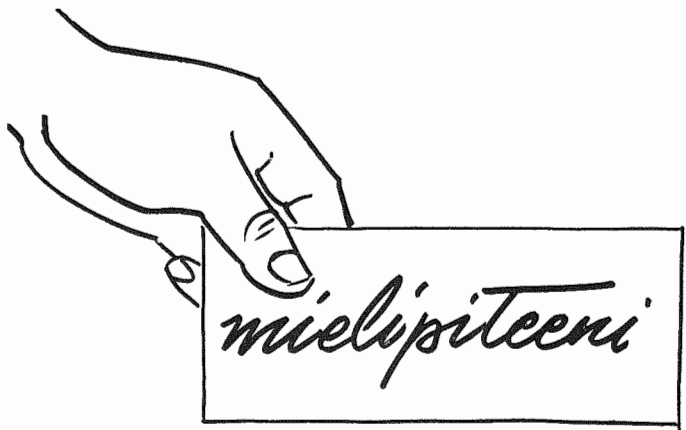
saimme tehtaalle uusia työpaikkoja li- sää. Tällä hetkellä olisi kyllä taas saa- tava lisää työmahdollisuuksia paikka- kunnalle ja etenkin nuorelle väelle, jottei heidän tarvitsisi turhaan lähteä kauas etelään leipää etsimään. Useim- mat varmasti haluaisivat pysyä täällä kotipuolellaan. Toivottavasti huhut kartonkitehtaan laajentamisesta pitä- vät paikkansa.

Osmo Koskinen Salosta ja Alvi Vinni Juantehtaalta (vas.).

Pitkäaikaisena yhtiön palvelijana Alvi Vinni on monien muiden tapaan en- nättänyt vuosien varrella rakentaa Ju- ankoskelle omakotitalon, jota asutetaan vaimon ja neljän terhakkaan jälkeläi- sen kanssa. Ja silloin kun muut työt vain antavat myöten, suuntaa Alvi as- keleensa kohti lähitiennon kalavesiä.

— Ihmiset tahtovat joskus murista näiden vesistöjen vähentyneestä kala- kannasta, ja tietysti puhutaan myös kai- kenlaista saasteista. Itse olen kuiten- kin vedellyt verkolla ja ongella ylös niin haukia kuin muitakin vedeneläviä. Joskus on tullut enempi ja toisinaan vähempi, mutta koskaan ei ole kala- soppatarpeista puutetta ollut. Yleensä on saaliista jäänyt vielä naapureillekin tuomisia.

Ritva Rännäri työskentelee Hallan tehtaalla. Hän kuuluu Hallan Sahatyöväen osaston toimikuntaan varajäsenenä ja hoitaa osaston opintoasiamiehen tehtäviä. Lisäksi hänet on valittu varajäseneksi yhtiön henkilöstölehtiä neuvottelukuntaan.

Mikä on miehen hinta?

Tullessani työelämään mukaan noin vuosi sitten en tiennyt paljonkaan ammattiyhdistysliikkeestä enkä sen periaatteista. Liittyessäni ammattiosastoon alkoivat asiat hieman valjeta. Luin Kymiyhtymän Mielipiteeni-palstalla olevasta kirjoituksesta, että työnjohtajaksi synnyttään. Jos näin on, niin sehän osaltaan helpottaa kou-

lunkäyntiä, mutta kun ei koulutuksella ole nykyään mitään merkitystä — ainakaan työnjohtajaksi pääsyyn — niin en oikein usko, että joksikin synnyttään. Eiköhän se ole niin, että kun oikeassa paikassa ymmärtää toimia oikein, niin onnetar on suopea. En oikein ymmärrä mikä tarkoitus on ammattiliitolla kouluttaessaan työntekijöitä. Ei suinkaan

tarkoitus ole ollut kouluttaa työnantajan edustajia. Näin kuitenkin joskus käy tässä monimutkaisessa työelämässä. Mikä on todellakin se hinta mikä maksetaan ammattiyhdistysmiehestä työnjohtajaksi?

Ritva Rännäri

JÄRJESTÖJEN NÄKÖKULMASTA

Salon tehtaan työntekijät osallistuvat innokkaasti paikalliseen ammattiyhdistystoimintaan. Heitä on Metallityöväenliiton osasto 57:n johtopaikoilla ja järjestöväkenä. Monet ovat mukana myös Salon Ammatillisen Paikallisyjärjestön toiminnassa. Salon Metallityöväen ammattiosaston puheenjohtajana toimii **Eine Lindberg** ja sihteerinä **Toivo Niemelä**, osaston naistoimintaa johtaa **Raija Suominen** ja urheilujaostoa vetää **Martti Tuominen**, kaikki Salon tehtaan palveluksessa. Seuraavassa Toivo Niemelä kertoo ammattiosastostaan.

Salon Metallityöväen ammattiosasto lukeutuu Metalliliiton suurimpiin osastoihin. Sen jäsenistö käsittää yli kaksi ja puolituhatta henkeä ja jäsenet jakautuvat yhdeksälletoista työpaikalle. Järjestäytyminen työpaikoilla on lähes sataprosenttinen. Isoimmilla aivan täydellinen, mutta pienemmillä on vielä muutamia liittoon kuulumattomia.

Työpaikkojen suuresta määrästä ja

niiden jatkuvasta voimakkaasta lisääntymisestä johtuen on jäsenten keskuudessa asuntopula tullut varsin huolestuttavaksi. Metalliliiton Salon osasto on viime toimintakaudellaan ryhtynyt torjumaan asuntopulaa ja edistämään paikkakunnalla asutotutantoa. Siitä on osoituksena kesällä valmistuva Asunto Oy Isontuvanmäki-niminen vuokratalo, jossa metalliosasto on mukana yhdessä liiton kanssa.

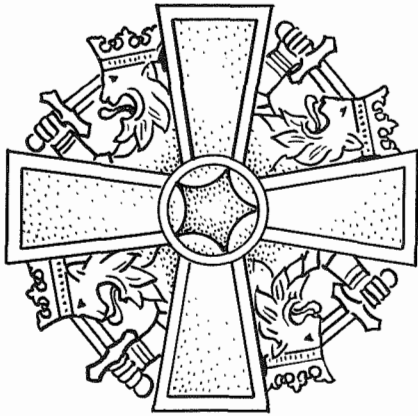
Tähän nyt valmistuvaan vuokratuloon pääsee asumaan kolmisenkymmentä perhettä. Asuntoihin on jo asuntohakemukset jätetty. Osastomme aloitteesta on liittotoimikunnassa tehty periaatepäätös vastaavanlaisen toiminnan jatkamisesta paikkakunnalla ainakin kahden seuraavan vuoden aikana.

Metalliosaston alaisena toimii kaksi alajaostoa, nimittäin naisjaosto ja urheilujaosto. Naisjaosto toimii omalta osaltaan valistuksen ja virkistyspuiteissa. Urheilutoimikunta on järjes-

tänyt hyvällä menestyksellä erilaisia urheilukilpailuja sekä varsin menestyksikkäät pilkkikilpailut vuosittain.

Osaston puitteissa on voimakkaasti pyritty kiinnittämään huomiota jäsenistön opiskelumahdollisuuksiin. Tätä on erityisesti toteutettu erilaisten opintopäivien, viikonloppukurssien, luottamusmiestilaisuuksien jne. muodossa.

Äskettäin voimaantullut työehtosopimus, joka on 22-kuukautinen, mahdollistaa sen, että osastolla on nyt enemmän aikaa keskittyä työntekijäin koulutukseen ja opiskeluun. Salon Metallityöväen ammattiosasto toivookin, että työnantajat tulisivat suhtautumaan suopeasti työntekijäin itsensä kouluttamiseen, koska jäsenistömme piirissä on halukkaita opiskelijoita. Työesteet eivät saisi olla esteenä opiskelumahdollisuuksille. Yhteistyöllä työnantajan kanssa metallityöväen ammattiosasto toivoo saavuttavansa ne tulokset mitä keskusjärjestömme STK ja SAK ovat sopineet.

Itsenäisyyspäivänä 1973 myönsi Tasavallan presidentti Suomen Leijonan ritarikunnan ja Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan mitaleita neljälletoista yhtiöläiselle. Tämän huomionosoituksen kohteiksi tulivat lakiasianosaston päällikkö, varatuomari C. J. Ahlbom, ammattikoulun rehtori, fil.maisteri Eero Kaartinen, hiomopäällikkö Esko Eloranta, ylimestari Martti Pirinen, reskontran esimies Linnea Salin, kuorimon etumies Kaarlo Kallio, silinterimies Erkki Mauno, päälämmittäjä Veikko Lehtinen ja koneenhoitaja Osvald Paavola Kuusankoskelta, sosiaalipäällikkö Eino Saarinen Heinolasta, höylääjä Arvo Hjelt Hallasta, päivämestari Jalmari Parviainen Juantehalta sekä palkkakonttorin esimies Lauri Mustila ja levyseppä-hitsaaja Arvo Rintala Karkkilasta.

Vuorineuvos Kurt Swanljung kiinnittämässä Suomen Valkoisen Ruusun ritarimerkkiä varatuomari C. J. Ahlbomin rintapieleen.

Hiomopäällikkö Esko Eloranta rouvineen Voikkaan klubilla järjestetyssä tilaisuudessa, jossa hiomopäällikkö Eloranta vastaanotti Suomen Valkoisen Ruusun 1. lk:n mitalin kultaristein. Kuvassa oik:lla isännöitsijä Magnus Wangel sekä tuotantopäällikkö Åke Lindholm rouvineen.

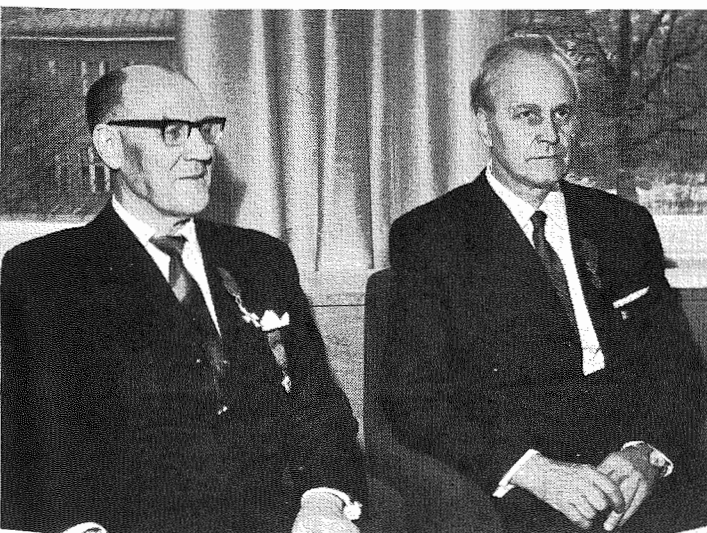
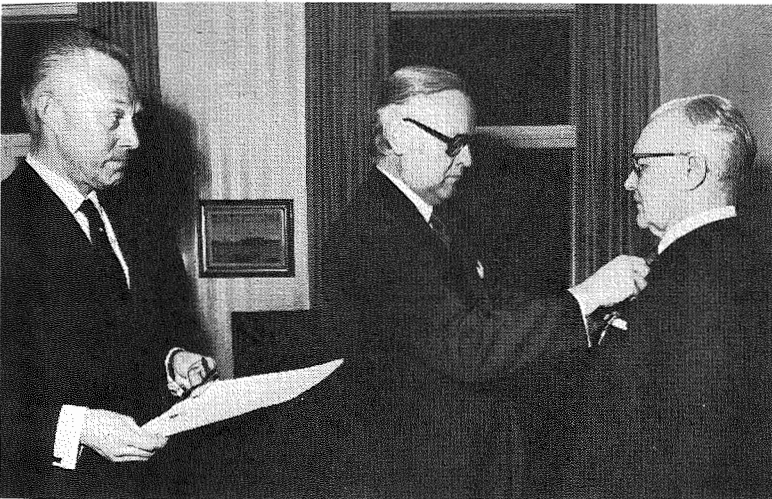
Oik:lla rva Ebba Wangel kiinnittää Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan 1. lk:n mitalia koneenhoitaja Osvald Paavolan rintaan. Vas:lla rva Paavola.

Höylääjä Arvo Hjelt Hallasta vastaanotti Suomen Valkoisen ruusun 1. lk:n mitalin.

Suomen Valkoisen Ruusun mitalin kultaristein kiinnitti rva Ebba Wangel ylimestari Martti Pirisen rintapieleen (äärimm. oik:lla). Kuvassa keskellä rva Pirinen.

Vuorineuvos Swanljung ojensi rehtori Eero Kaartiselle Suomen Leijonan ritarikunnan ritarimerkin. Kuvassa vas:lla pääjohtaja Mika Tiivola.

Päälämmittäjä Veikko Lehtinen rouvineen vastaanottamassa Suomen Valkoisen Ruusun 1. lk:n mitalia. Vas:lla höyrypäällikkö Aimo Lahti, joka ojensi mitalin sekä käyttöpäällikkö Kurt Malmberg, joka puolestaan luovutti ruusut rva Lehtiselle.

Karkkilalaiset mitalimiehet: esimies Lauri Mustila, joka sai Suomen Leijonan ansiomerkin ja levyseppä-hitsaaja Arvo Rintala. Hän vastaanotti Suomen Valkoisen Ruusun 1. lk:n mitalin kultaristein.

Lakiasiainosaston päällikkö, varatuomari **C. J. Ahlbom** ja yhtiön ammattikoulun rehtori, fil.maisteri **Eero Kaartinen** vastaanottivat mitalinsa johtokunnan huvilassa 20. 3. pidetyn yhtiön hallituksen kokouksen yhteydessä järjestetyssä tilaisuudessa. Hallituksen puheenjohtaja, pääjohtaja Mika Tiivola esitti mitalinsaajille kiitokset heidän arvokkaasta työstään yhtiön hyväksi. Toimitusjohtaja, vuorineuvos Kurt Swanljung kiinnitti tuomari Ahlbomin rintaan Suomen Valkoisen Ruusun ritarimerkin ja rehtori Kaartisen rintaan Suomen Leijonan ritarimerkin.

Tuomari Ahlbom tuli yhtiön palvelukseen lakiasiainosastolle 1937 ja nimitettiin lakiasiainosaston päälliköksi 1950. Palveluvuotia hänelle on kertynyt jo 39.

Rehtori Kaartinen tuli 1938 yhtiön palvelukseen Läskelän tehtaalle. Kuusankoskelle hän siirtyi 1944 ja nimitettiin yhtiön ammattikoulun rehtoriksi 1964. Hän on ollut yhtiön palveluksessa 32 vuotta.

*

Päälämmittäjä **Veikko Lehtiselle** Voikkaan höyryosastolta ojennettiin SVR 1. lk:n mitali 10. 4. Voikkaan klubilla järjestetyssä tilaisuudessa, jossa höyryosaston päällikkö Aimo Lahti kiitti häntä uskollisesta ja arvokkaasta työstä yhtiömme palveluksessa. Rva Sisko Lahti kiinnitti mitalin hänen rintaansa.

Päälämmittäjä Lahtinen tuli yhtiön palvelukseen rakennusosastolle 1926, siirtyi 1932 Voikkaan höyryvoimalaitokselle ja nimitettiin päälämmittäjäksi 1961. Hän on ollut 45 vuotta yhtiön palveluksessa.

*

Hiomopäällikkö **Esko Eloranta** Voikkaan puuhiomolta vastaanotti Voikkaan klubilla 21. 3. järjestetyssä tilaisuudessa SVR:n 1. lk:n mitalin kultaristein, jonka hänelle ojensi rva Ebba Wangel isännöitsijä Magnus Wangelin kiittäessä häntä pitkäaikaisesta ja ansiokkaasta palveluksesta yhtiömme hyväksi.

Hiomopäällikkö Eloranta tuli yhtiön palvelukseen 1924. Käytyään Tampereen teollisuuskoulun 1935—1937 hänet nimitettiin Voikkaan puuhiomon ylimestariksi ja 1973 hiomopäälliköksi.

Voikkaan tehdaspalokuntaan hän liittyi 1927, nimitettiin palomestariksi 1945 ja Voikkaan tehtaan palopäälliköksi 1952. Hän on palvellut yhtiötä 44 vuotta.

*

Koneenhoitaja **Osvold Paavola** Voikkaan paperitehtaalta sai SVR:n 1. lk:n mitalin Voikkaan klubilla 29. 3. järjestetyssä tilaisuudessa. Isännöitsijä Magnus Wangel kiitti häntä pitkäaikaisesta ja ansiokkaasta työstä yhtiössämme ja rva Wangel kiinnitti mitalin hänen rintaansa.

Koneenhoitaja Paavola tuli yhtiön

rva Wangel kiinnitti mitalin hänen rintaansa.

Ylimestari Pirinen tuli yhtiön palvelukseen Voikkaan paperitehtaalle 1934, siirtyi opintonsa päätettyään 1939 vuoromestariksi Voikkaan puuhiomolle ja nimitettiin 1958 Kymin puuhiomon ylimestariksi. Palvelusvuotia hänellä on 37.

*

Rva **Linnea Salin** pääkonttorin talousosastolta vastaanotti SLR:n ansiomerkin Koskelassa pidetyssä tilaisuudessa johtaja Olof Westerlundin kiit-

Kuorimon etumies Kaarlo Kallio vastaanottamassa Suomen Valkoisen Ruusun 1. lk:n mitalia, jonka kiinnitti hänen rintaansa rva Laasonen. Kuvassa keskellä isännöitsijä Erkki Laasonen.

palvelukseen Voikkaan paperitehtaalle 1928 ja on työskennellyt siellä koko palvelusaikansa. Koneenhoitajaksi hänet nimitettiin 1955. Vuodesta 1961 lähtien hän on toiminut PK 11:n koneenhoitajana. Palvelusvuotia hänelle on kertynyt 44.

*

Kymin puuhiomon ylimestari **Martti Pirinen** vastaanotti 15. 3. Koskelassa järjestetyssä tilaisuudessa SVR:n 1. lk:n mitalin kultaristein. Isännöitsijä Magnus Wangel kiitti ylimestari Piristä ansiokkaasta palveluksesta yhtiössä ja

Rva Laasonen kiinnittämässä Suomen Valkoisen Ruusun 1. lk:n mitalia silinterimies Erkki Maunon rintaan.

täessä häntä ansiokkaasta palveluksesta yhtiössä.

Rva Salin tuli 1946 yhtiön palvelukseen osto-osastolle ja siirtyi 1948 kirjanpito-osastolle. Hänet nimitettiin resontran esimieheksi 1968. Palveluvuusia hänelle on kertynyt 26.

*

Kuorimon etumies **Kaarlo Kallio** ja silinterimies **Erkki Mauno** Kymin sellutehtaalta vastaanottivat mitalinsa Koskelassa pidetyssä tilaisuudessa. Selluteollisuuden isännöitsijä Erkki Laasonen esitti mitalinsaajille kiitokset yh-

Rva Linnea Salin (oik.) rinnassaan Suomen Leijonan ritarikunnan ansiomerkki.

tiön hyväksi tehdystä ansiokkaasta työstä ja rva Laasonen kiinnitti mitalit heidän rintapieliinsä. Kumpikin sai Suomen Valkoisen Ruusun 1. lk:n mitalin.

Silinterimies Erkki Mauno tuli yhtiön palvelukseen 1928. Kymin sellutehtaalle hän siirtyi 1935, toimi varamiehenä v:sta 1965 lähtien ja nimitettiin silinterimieheksi 1970. Palvelusvuusia hänellä on 44.

Kuorimon etumies Kaarlo Kallio tuli 1927 yhtiön palvelukseen Kuusaan seluloosatehtaalle ja siirtyi 1947 Kymin

sellutehtaalle varamieheksi. Hänet nimitettiin 1959 kuorimon etumieheksi, jossa tehtävässä hän toimi eläkkeelle siirtymiseensä 28. 2. 1974 saakka. Hän oli yhtiön palveluksessa yli 45 vuotta.

*

Höylääjä **Arvo Hjelt** Hallan tehtaalta vastaanotti SVR:n 1. lk:n mitalin tilaisuudessa, joka oli 12. 3. järjestetty Hallan seuratalossa. Isännöitsijä Börje Carlsson ojensi rva Inga Carlsonin avustamana mitalin ja kiitti höylääjä Hjeltiä ansiokkaasta työstä yhtiössä.

Arvo Hjelt tuli 1927 Hallan tehtaan palvelukseen ja on v:sta 1937 lähtien työskennellyt nykyisessä työpaikassaan höylämöllä.

*

Päivämestari **Jalmari Parviainen** Juantehtaalta vastaanotti SVR:n 1. lk:n mitalin 22. 5. tehtaan toimihenkilökerholla järjestetyssä tilaisuudessa. Isännöitsijä L. Timgren kiitti pitkäaikaisesta ja ansiokkaasta palveluksesta päivämestari Parviaista ja rva Annele Timgren kiinnitti mitalin hänen rintaansa.

Päivämestari Parviainen tuli 1922 Juantehtaan palvelukseen. Hän työskenteli oppivuosiensa jälkeen mm. valimossa, josta 1930 siirtyi kartonkitehtaalle. Aluksi hän työskenteli silinterimiehenä, kunnes 1935 nimitettiin koneenhoitajaksi ja 1959 vuoromestariksi kartonkitehtaaseen ja hiomoon. Päivämestariksi kartonkitehtaan viimeistelypuolelle hänet nimitettiin 1970. Yhtiön 50-vuotisesta palveluksesta hän sai ansiomerkkin 19. 9. 1973. Eläkkeelle hän siirtyi tämän vuoden helmikuussa.

*

Karkkilassa tehtaan kerholla 29. 3. saivat palkkakonttorin esimies **Lauri Mustila** ja levyseppä-hitsaaja **Arvo Rintala** Tasavallan presidentin heille myöntämät mitalit. Tehdaspäällikkö Heikki Paatela rouvineen luovutti Arvo Rintalalle SVR:n 1. lk:n mitalin kultaristein ja Lauri Mustilalle SPR:n ansioristin.

Palkkakonttorin esimies Lauri Mustila tuli 1930 palvelukseen Karkkilan tehtaalle. Hän toimi tuntikirjurina kymmenen vuotta, sen jälkeen 15 vuoden ajan työhönottokonttorin esimiehenä ja nimitettiin palkkakonttorin päälliköksi 1941 ja esimieheksi 1955. Hän on toi-

Heinolan tehtaan isännöitsijä Rauno Renko onnittelee Suomen Leijonan ritarikunnan ansiomerkkin saanutta sosiaalipäällikkö Eino Saarista.

minut tehtaan Teknillisen kerhon sihteerinä v:sta 1952 lähtien ja sairaskassan sihteerinä 1947—1967. Karkkilan seurakunnan kirkkovaltuuston jäsen hän on ollut v:sta 1938 lähtien, toiminut kirkkohallintokunnan puheenjohtajana v:sta 1971 lähtien. Kirkkokuoron jäsen ja rahastonhoitaja hän on ollut v:sta 1928. Tehtaan soittokuntaan ja orkesteriin hän on kuulunut koko niiden toiminta-ajan sekä työväenopiston mies- ja sekakuoroon useita vuosia.

Levyseppä-hitsaaja Arvo Rintala tuli Karkkilan tehtaan palvelukseen 1937 ja työskenteli valaja-kaavaajana vuoteen 1963, jolloin siirtyi konepajalle levyseppä-hitsaajaksi. Hän on tehtaan varapäällyttämismies, kuuluu tehtaan tuotantokomiteaan ja keskusturvallisuustoimikuntaan. Hän on osallistunut varsin ansiokkaasti kunnalliselämään toimien erilaisissa lautakunnissa ja muissa luottamustehtävissä. Ammatillisen paikallisyjärjestön puheenjohtajana hän on toiminut v:sta 1966 ja Karkkilan Metalliammattiosaston puheenjohtajana v:sta 1970 lähtien.

*

Sosiaalipäällikkö **Eino Saarinen** Heinolan tehtaalta vastaanotti 3. 4. SLR:n
jatkoa sivulla 35

Juantehtaan teknillinen johtaja, dipl.ins. Pentti Huoponen esitteli tehtaan henkilöstölehtien neuvottelukunnalle ennen tehdaskierroksen alkua.

Henkilöstölehtien neuvottelukunta piti kokouksen Juankoskella

Lähes täysilukuisena kokoontui yhtiön henkilöstölehtien 30-jäseninen neuvottelukunta Juankoskelle kevätkokoukseensa, joka pidettiin 17.—18. huhtikuuta. Ensimmäisen päivän neuvottelukunta käytti virallisiin kokousasioihin ja toisena päivänä oli ohjelmassa tutustuminen yhtiön Juantehtaaseen ja sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevaan Suomen Metallikutomoon. Tämä oli ensimmäinen kerta, kun neuvottelukunta piti kokouksensa Juankoskella.

Kevätkokouksen ensimmäisen päivän neuvottelukunta vietti Nilsissä

pohtimalla yhtiön henkilöstölehtiin liittyviä ajankohtaisia kysymyksiä. Kokouksen aluksi Suomen Henkilöstölehtien Yhdistyksen puheenjohtaja, maisteri *Heikki Järvinen* luennoi osanottajille aiheesta 'Yhtiöiden henkilöstölehdet tänään'.

Varsinaisista kokousasioista olivat päällimmäisinä työvaliokunnan laatimat toimintaohje-ehdotukset neuvottelukunnalle ja sen työvaliokunnalle sekä paikallisosastoille. Lähes pari tuntia jatkuneen vilkkaan keskustelun ja pienehköjen muutosten jälkeen toimintaohjeet hyväksyttiin

pääosin työvaliokunnan esittämässä muodossa. Henkilöstölehtien kirjoituspalkkioista päättämisen jätti neuvottelukunta lehtien päätoimittajan harteille. Tehdyn päätöksen mukaan päätoimittaja harkitsee ja päättää yhtiön lehtiin tarjotun ja niissä julkaistun kirjoituksen palkkion suuruudesta.

Tämän jälkeen paikallisosastojen puheenjohtajat esittivät kukin oman osastonsa raportit viime vuoden lopun ja tämän vuoden alun aikana ilmestyneistä lehdistä. Henkilöstölehtien sisältöön tunnuttiin olevan

suurin piirtein tyytyväisiä, sillä osastojen raporteissa jaettiin tasaisesti sekä ruusuja että risuja. Tiedotuslehden toivottiin ilmestyvän useammin.

Erityisesti tätä korosti Kuusankosken paikallisosasto. Kymiyhtymä-lehden uudet palstat 'Sopii kysyä' ja 'Mielipiteeni' ovat kuusankoskelaisten käsityksen mukaan saaneet osakseen innostuneen vastaanoton.

Karkkilan paikallisosasto tulkitsi omassa raportissaan myönteiseksi kehitykseksi sen ilmeen, jonka yhtiön henkilöstölehdet ovat viime aikoina saaneet. Karkkilalaisten mukaan lehtien ilme on muuttunut juuri niiden viitteiden mukaisesti, joita neuvottelukunnan kokouksissa käytyjen keskustelujen perusteella on saatu.

Kymiyhtymä-lehden uuden ilmeen oli havainnut myös Salon osasto, joka piti Kymiyhtymän värillisiä kansilehtiä osoituksena lehden painoasun kehittämistä. Kymiyhtymän artikkeleita salolaiset pitivät monipuolisina, mutta toivoivat lisäksi tietopuolista valistusta esimerkiksi työturvallisuudesta, talouselämän tapahtumista ja vaikkapa kuntoheilusta. Salon osaston mielestä yhtiön Tiedotuslehteä pitäisi ryhtyä kiireesti parantamaan luettavuuden osalta.

Santasalon osaston mielestä 'Sopii kysyä'-palstan vastaukset ovat olleet liian monimutkaisia. Santasalolaiset toivoivat myös urheilukilpailujen tehokkaampaa tiedottamista Tiedotuslehdessä.

Heinolan paikallisosasto toivoi Kymiyhtymään lisää mm. henkilöstöasioita ja totesi raportissaan, että odotukset Kymiyhtymä-lehteä kohtaan ovat suuret. Heinolalaiset toivat myös tiedoksi, että "suuret linjat ovat varmaan tarpeellisia, mutta niillä ei saa peittää yksityiskohtaisempaa asioiden esittelyä". Lehden

ulkoasua pidettiin hyvänä. Tiedotuslehteä heinolalaiset pitivät selkeänä ja helpopolkuisena.

Hallan osaston mukaan Kymiyhtymä-lehdestä on kehittymässä hyvä 'meidän lehti'. Uudet palstat, lehden taitto, kuvitus, värien käyttö ja artikkelien valinta ovat olleet haljalaisten mieleen. Lisäksi Hallan osasto esitti useita uusia artikkeliehdotuksia toimituksen toteutettavaksi.

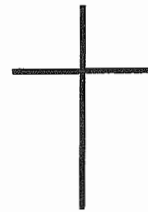
Juantehtaan paikallisosasto on todennut myönteistä kehitystä sekä Kymiyhtymässä että Tiedotuslehdessä. Puutteet, joita aiemmin havaittiin, todetaan nyt korjatuiksi.

Raporttien jälkeen käytti toimituksen puheenvuoron henkilöstölehtien päätoimittaja, yhtiön tiedotuspäällikkö *Eero Niinikoski*. Hän totesi, että lehtien toimitus pyrkii tulevaisuudessa ottamaan huomioon ja myös toteuttamaan mahdollisuuksien mukaan kaikki ne uudistus- ja parannusehdotukset, joita raporteissa nyt esitettiin. Tiedotuspäällikkö Niinikoski kertoi neuvottelukunnan jäsenille myös yhtiön Kouvolan Kirjapainon peruskorjauksesta ja sen valmistuttua avautuvista uusista kirjapainotaidollisista mahdollisuuksista. Neuvottelukunnan syyskokous päätettiin pitää Kuusankoskella. Tällöin neuvottelukunnalle tarjoutuu tilaisuus tutustua peruskorjattuun kirjapainoon.

jatkoa sivulta 33

Tasavallan presidentin myöntämiä mitaleita

ansiomerkin, jonka hänelle ojensi Heinolan tehtaan isännöitsijä Rauno Renko kiittäen häntä ansiokkaasta palveluksesta yhtiön metalliteollisuuden piirissä. Sosiaalipäällikkö Saarinen tuli yhtiön palvelukseen 1941 konttoristiksi silloiselle Lahden tehtaalle ja nimitettiin konttoripäälliköksi 1950. Hän hoiti myös Lahden tehtaan myyntipäällikön tehtäviä v:sta 1963 lähtien. Kun Lahden tehtaan toiminta 1970 lopetettiin, hän siirtyi Heinolan tehtaan sosiaalipäälliköksi.

**Yhtiön hallituksen jäsen
fil.tohtori**

Carl-Eric Olin

kuoli Helsingissä 4 p:nä maaliskuuta. Hän syntyi Porissa 15. 6. 1902. Hän tuli ylioppilaaksi 1920, valmistui fil.kandidaatiksi 1925 ja väitteli tohtoriksi 1933. Hänen väitöskirjansa aihe käsitteli puutavaran tuotantoa ja kauppaa. Hän toimi 1928—1938 Åbo Akademin kauppa- ja korkeakoulun kauppaopin opettajana ja 1936—1938 yritystalouden dosenttina. 1928—1933 hän oli Åbo Underrättelserin kauppaosaston toimittajana ja 1933—1938 lehden päätoimittajana sekä Turun sanomalehti- ja kirjapaino Oy:n toimitusjohtajana. Suomen Teollisuusliiton apulaisjohtajana hän oli 1938—1942 ja toimitusjohtajana 1946—1962. Oy Vuoksen Ab:n Imatran Rautatehtaan isännöitsijänä hän toimi 1942—1944. Helsingin Osake-Pankin pääjohtajan virkaa hän hoiti 1944—1946 ja 1962—1967. Hän oli lisenssiasian valvontaneuvoston jäsen 1953, Vakuutusyhtiö Fennian hallintoneuvoston puheenjohtaja 1946—1959 ja myöhemmin varapuheenjohtajana sekä toimi myös Henkivakuutusyhtiö Patrian hallintoneuvoston, Ekonomiska Samfundetin, Sigrid Juséliuksen ja Helsingin arvopaperipörssin pörssikomitean puheenjohtajana. Tri Olin osallistui virallisena edustajana useisiin Suomen ja ulkomaiden välisiin kansallisiin neuvotteluihin, mm. Efta-sopimuksen valmisteluun. Hän toimi luottamustehtävissä useiden teollisuus-, vakuutus- ja liikealan yritysten hallintoelimissä. Kymin Osakeyhtiö käytti hyväkseen hänen monipuolista talouselämän tuntemustaan. Yhtiön hallitukseen hän kuului v:sta 1962 lähtien.

Keijo
Flöjt

Unto
Lamminpää

Mikko
Ryöppy

Tapio
Österman

Taito
Lindén

Pitkäaikaisesti palvelleita

KUUSANKOSKI

KEIJO FLÖJT

suunnittelija suunnitteluosastolta tuli 15. 2. olleeksi 50 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 23. 2. 1909 Kalvolassa. Yhtiön palvelukseen asunto-osastolle hän tuli 1922. Piirustuskonttoriin hän siirtyi 1928 ja korjauspajalle 1929. Käytyään välillä Helsingin teknillisen koulun hän tuli 1932 nykyiseen tehtäväänsä suunnitteluosastolle. Koskelassa pidetyssä tilaisuudessa hän vastaanotti yhtiön 50-vuotisansiomerkin johtaja P. G. Michelssonin kiittäessä häntä ansiokkaasta palveluksesta.

UNTO LAMMINPÄÄ

varastonhoitaja metallikorjaamolta tuli 11. 3. olleeksi 50 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 12. 5. 1909 Valkealassa. Ammattikoulun käytyään hän tuli 1922 konttorille juoksupojaksi, siirtyi kirjuriksi Kuusaan sahalle 1925 ja 1927 Kymin korjauspajalle, jossa hän toimi mm. PK 2:n koneviilaajana. Romutarhan hoitajaksi hänet nimitettiin 1947. Koskelassa pidetyssä tilaisuudessa hän vastaanotti yhtiön 50-vuotisansiomerkin tehdaspalvelun päällikön Matti Jankerin kiittäessä häntä pitkäaikaisesta palveluksesta.

PAAVO VÄHÄNEN

mestari Voikkaan kemian tehtaalta tuli 25. 2. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Yhtiön palvelukseen rakennusosastolle hän tuli 1932. Karbiditehtaan asetyleeniosaston hoitajaksi hän siirtyi 1944, nimitettiin lähettäjäksi 1958 ja lähetysmestariksi 1967. Voikkaan klubilla pidetyssä tilaisuudessa hän vastaanotti yhtiön 40-vuotisansiomerkin johtaja Krister Brommelsin kiittäessä häntä ansiokkaasta palveluksesta.

REINO INKEROINEN

koneenhoitaja Kymin sulfiittiselutehtaalta tuli 8. 12. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Yhtiön palvelukseen ulkotyöosastolle hän tuli 1932. Kymin sulfiittiselutehtaalle hän siirtyi 1934. Nykyisessä tehtävässään hän on ollut v:sta 1958 lähtien. Koskelassa pidetyssä tilaisuudessa hän vastaanotti yhtiön 40-vuotisansiomerkin tehdaspäällikkö

Ilmari Lindbergin kiittäessä häntä pitkäaikaisesta palveluksesta.

MIKKO RYÖPPY

huoltomies Kymin sulfiittiselutehtaan kunnossapitoryhmästä tuli 15. 1. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän tuli ensi kerran yhtiön palvelukseen 1927 ja toimi mm. keittäjänä Kymin selutehtaassa. Nykyiseen tehtäväänsä hän siirtyi 1968. Koskelassa pidetyssä tilaisuudessa hän vastaanotti yhtiön 40-vuotisansiomerkin tehdaspäällikkö Ilmari Lindbergin kiittäessä häntä ansiokkaasta palveluksesta.

TAPIO ÖSTERMAN

massaosaston etumies Kymin paperitehtaalta tuli 12. 3. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 5. 12. 1913 Iitissä. Yhtiön palvelukseen hän tuli 1932. Nykyiseen tehtäväänsä hän tuli 1941. Koskelassa pidetyssä tilaisuudessa hän vastaanotti yhtiön 40-vuotisansiomerkin tuotantopäällikkö Aulis Koikkalaisen kiittäessä häntä pitkäaikaisesta palveluksesta.

TAITO LINDÉN

sihtimies Kymin sulfiittiselutehtaalta tuli 25. 3. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Yhtiön palvelukseen rakennusosastolle hän tuli 1932. Kymin sulfiittiselutehtaalle valkaisijan apulaiseksi hän siirtyi 1934. Nykyisessä tehtävässään hän on työskennellyt v:sta 1938. Koskelassa pidetyssä tilaisuudessa hän vastaanotti yhtiön 40-vuotisansiomerkin tehdaspäällikkö Ilmari Lindbergin kiittäessä häntä ansiokkaasta palveluksesta.

KAARLO KAUPPINEN

ilmaosaston hoitaja Voikkaan kemian tehtaalta tuli 29. 3. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 16. 5. 1917 Valkealassa. Yhtiön ammattikoulun käytyään hän tuli työhön Voikkaan korjauspajalle 1932. Sen jälkeen hän työskenteli Voikkaan paperitehtaalla ja Kuusaan voimalaitoksella ja siirtyi 1944 karbiditehtaalle. Nykyistä tehtäväänsä hoitamaan hän siirtyi 1947. Voikkaan klubilla pidetyssä tilaisuudessa hän vastaanotti yhtiön 40-vuotisansiomerkin johtaja Krister Brommelsin kiittäessä häntä ansiokkaasta palveluksesta.

PEKKA LINNANKALLIO

sähköasentaja Voikkaan sähkökorjaa-

molta tuli 11. 4. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 24. 10. 1910 Helsingissä ja tuli yhtiön palvelukseen Kymin sähkökorjaamolle 1933. Nykyiseen tehtäväänsä hän siirtyi 1934. Voikkaan klubilla pidetyssä tilaisuudessa hän vastaanotti yhtiön 40-vuotisansiomerkin tehdaspäällikkö Anders Lundin kiittäessä häntä pitkäaikaisesta palveluksesta.

SAIMA STENBERG

rakennustyöntekijä rakennusosastolta tuli 18. 4. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Voikkaan klubilla pidetyssä tilaisuudessa hän vastaanotti yhtiön 40-vuotisansiomerkin dipl.ins. Unto Viherlaihon kiittäessä häntä ansiokkaasta ja pitkäaikaisesta palveluksesta.

Merkkipäiviä

KUUSANKOSKI

URHO HOKKANEN

aputyönjohtaja kiinteistöosastolla Mikkelissä täytti 60 vuotta 24. 4. Hän on syntynyt Mikkelissä ja tuli yhtiön palvelukseen 1929 Saksalan sahalle, jossa hän toimi mm. lautatarhan aputyönjohtajana. Sahan lopetettua toimintansa hän oli aputyönjohtajana puutavaran nosto- ja lastaustöissä ja sen jälkeen samoissa tehtävissä Saksalan taimitarhalla sen lopettamiseen saakka. Nykyisin hän suorittaa joka vuosi sementin idätyskokeet, ennen kuin ne kelpuutetaan Heinolan taimitarhaan. Muun osan ajasta hän toimii kiinteistöosaston rakennustoimistossa Mikkelissä erilaisissa tehtävissä.

OIVA VÄRRÄLÄ

huoltomies Kymin sulfiittiselutehtaalta täytti 60 vuotta 29. 5. Yhtiön palvelukseen raitiotieosastolle hän tuli 1932. Sen jälkeen hän toimi erilaisissa tehtävissä Kymin selluloosatehtaalla ja muilla osastoilla. V:sta 1940 lähtien hän on ollut Kymin sulfiittiselutehtaalla työssä yhtäjaksoisesti. Hän on ollut useita vuosia osastonsa urheiluyhdistymiehenä ja työpaikkaurheilulautakunnassa Vedon edustajana sekä kuulunut Kymintehtaan Urheiluseuran, Kuusankosken Vedon ja Kumun sekä SPL:n Kymenlaakson piirin johtokuntaan. Hän kuuluu myös Pohjois-Kymenlaakson erotuomarikerhoon ja sarjavaliokun-

taan, jossa hän on toiminut sihteerinä jo yli 20 vuotta. Lopetettuaan aktiivisen urheilun hän on toiminut poika- ja nuorisotyötarkkaajana Kymenlaakson piirin alueella sekä nuorten piirijoukkueen johtajana. Suomen Palloliitto on myöntänyt hänelle kultaisen ansiomerkin.

SELMA LAHTINEN

Ky 5:n pakkaaja klooritehtaalta täyttää 60 vuotta 11. 6. Hän on syntynyt Mäntyharjussa. Yhtäjaksoisesti yhtiön palveluksessa klooritehtaalla hän on ollut v:sta 1949 lähtien. Nykyistä tehtäväänsä hän on hoitanut v:sta 1954.

ARVO LAITINEN

porari Kuusanniemen sulfaattiselutehtaan kunnossapitorihmästä täyttää 60 vuotta 12. 6. Hän on syntynyt Iitissä. Yhtiön palvelukseen rakennusosastolle hän tuli 1936. Hän on työskennellyt myös mm. Keltin voimalaitoksella ja kuljetusosastolla. Nykyisessä tehtävässään Kuusanniemen sellutehtaalla hän on toiminut v:sta 1965 lähtien.

MIKKO INKILÄINEN

kirvesmies asunto-osastolta täyttää 60 vuotta 15. 7.

UNTO IMMONEN

rakennustyöntekijä rakennusosastolta täyttää 60 vuotta 16. 7.

ESKO PAAVOLA

huoltomies Kymin sulfiittiselutehtaalta täyttää 60 vuotta 31. 7. Hän tuli yhtiön palvelukseen 1933. Hän on työskennellyt mm. rakennusosastolla, Voikkaan höyryvoimalaitoksella ja Kymin paperitehtaalla. Nykyiseen tehtäväänsä sellutehtaalle hän tuli 1966.

JAAKKO HEIKKINEN

kirvesmies rakennusosastolta täyttää 60 vuotta 12. 9. Hän harrastaa hiihtoa ja toimii nykyisin hiihdon valmentajana TUK:ssa ja Kuusankosken Kisassa.

ALPO RAINAMAA

kenttämies Kymin sulfiittiselutehtaalta täyttää 60 vuotta 20. 9. Yhtiön palvelukseen sellutehtaalle hän tuli 1949. Nykyisessä tehtävässään hän on ollut v:sta 1970.

ERKKI FORSELL

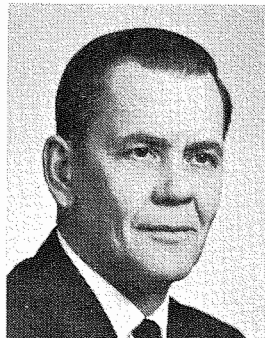
asunto-osaston päällikkö, rakennus-

Pekka
Linnankallio

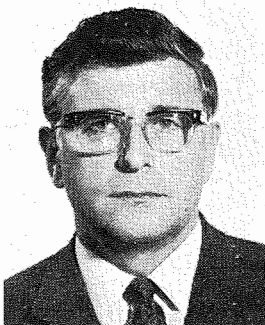
Urho
Hokkanen

Oiva
Väärälä

Selma
Lahtinen

Erkki
Forsell

Altti
Kuusela

Sirkka
Kataja

Antero
Ahola

Eino
Kukkola

Onni
Ukkonen

mestari, täytti 50 vuotta 7. 5. Hän on syntynyt Kuusankoskella. Yhtiön palvelukseen hän tuli 1948. Hän kuuluu Kuusankosken kaupungin valtuustoon ja tekniseen lautakuntaan, asuntolautakuntaan sekä maa- ja metsätilatoimikuntaan. Hän on ollut mukana sekä julkisten että yksityisten rakennushankkeiden suunnittelussa ja toteuttamisessa. Kuusankosken kansallisseuran puheenjohtajana hän toimi 1968—1972. Hän kuuluu useiden taloyhtiöiden johdantuntiin.

ALTTI KUUSELA

sähköasentaja Kymin sähkökorjaamolta täytti 50 vuotta 10. 5. Hän on syntynyt Kauvatsalla ja tuli yhtiön palvelukseen Voikkaan sähkökorjaamolle 1941. Nykyiseen tehtäväänsä Kymin sähkökorjaamolle hän siirtyi 1942.

SIRKKA KATAJA

lenox-apunainen Kymin paperitehtaan PK 7:ltä täytti 50 vuotta 13. 5. Yhtiön palvelukseen hän tuli 1969. Nykyiseen tehtäväänsä hän siirtyi 1973. Hän on tuotantokomitean jäsen ja PK 7:n arkisalin luottamusnainen.

ANTERO AHOLA

kuljetusosaston päällikkö täytti 50 vuotta 17. 5. Hän on syntynyt lisalmessa, tuli ylioppilaaksi 1943 ja valmistui insinööriksi Tampereen teknillisestä opistosta 1948. Tämän jälkeen hän toimi työntutkimusinsinöörinä G.A. Serlachius Oy:ssä ja Tammer Tehtaat Oy:ssä sekä apulaisliikennepäällikkönä Kemi Oy:ssä. Yhtiön palvelukseen kuljetusosastolle hän tuli 1957. Kuljetuspäälliköksi hänet nimitettiin 1961 ja nykyiseen tehtäväänsä 1963.

LAURI PUONTI

rakennusmestari rakennusosastolta täytti 50 vuotta 20. 5.

EINO PÖRSTI

kirvesmies rakennusosastolta täytti 50 vuotta 21. 5. Hän on syntynyt Kurkijoella. Yhtiön palvelukseen rakennusosastolle hän tuli 1947. Hän on aktiivinen järjestömiehen kuuluu ammattiyhdistysliikkeeseen, poliittiseen työväenliikkeeseen ja on mukana myös Suomi-Neuvostoliitto-seurassa. Harrastuksista mainittakoon venäjän kielen opiskelu.

EINO KUKKOLA

rullapakkaaja Voikkaan paperitehtaalta

täytti 50 vuotta 26. 5. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli 1951. Hänen harrastuksiinsa kuuluu mm. kuntourheilu.

EMIL PASENIUS

hiomomies Voikkaan puuhiomolta täytti 50 vuotta 29. 5. Hän on syntynyt litissä. Yhtiön palvelukseen puuhiomolle hän tuli 1963.

KALEVI VAALASALO

rullapakkaaja Kymin paperitehtaan PK 7:ltä täytti 50 vuotta 31. 5. Yhtiön palvelukseen hän tuli 1947. Nykyisessä tehtävässään hän on ollut v:sta 1971 lähtien.

EINO MYNTTINEN

purkaja kuljetusosastolta täytti 50 vuotta 1. 6. Hän on syntynyt Pertunmaalla ja tuli yhtiön palvelukseen 1957.

LEO NURMI

putkiseppä metallikorjaamolta täytti 50 vuotta 7. 6.

URHO MANNINEN

valkaisija Kymin puuhiomolta täytti 50 vuotta 9. 6. Hän on syntynyt Kangasniemellä ja tuli yhtiön palvelukseen 1948. Nykyiseen tehtäväänsä hän tuli 1951. Hänen harrastuksiinsa kuuluu mm. kuntourheilu.

KALEVI SAVINEN

koneviilaja Voikkaan paperitehtaan konekorjaamolta täyttää 50 vuotta 11. 6. Hän tuli yhtiön palvelukseen 1940. Nykyiseen tehtäväänsä hän siirtyi 1961.

ONNI UKKONEN

kauhakoneen kuljettaja kuljetusosastolta täyttää 50 vuotta 18. 6. Hän on syntynyt Hirvensalmella ja tuli yhtiön palvelukseen Haukkasuon turvetyömaalle 1957. Kuljetusosastolle hän siirtyi 1962.

VALDE LATVA

porari rakennusosastolta täyttää 50 vuotta 18. 6. Hän on syntynyt Elimäellä ja tuli yhtiön palvelukseen 1956 rakennusosastolle. Nykyiseen tehtäväänsä hän tuli 1958.

HEIKKI JOKELA

betonityömies hiomakivitehdas Sammosta täyttää 50 vuotta 22. 6. Hän on syntynyt litin pitäjän Mankalan kylässä. Yhtiön palvelukseen ensi kerran hän

tuli 1942. Yhtäjaksoisesti yhtiön palveluksessa hän on ollut v:sta 1949. Nykyisessä tehtävässään hän on ollut v:sta 1956 lähtien.

VILHO KOSKELA

rullapakkaaja Voikkaan paperitehtaalta täyttää 50 vuotta 5. 7.

OLAVI RINNE

konekorjausmestari Kuusanniemen sulfaattiselvitystehtaan kunnossapitoryhmässä täyttää 50 vuotta 7. 7. Yhtiön palvelukseen hän tuli 1940. Hän valmistui teknikoksi Tampereen teknillisestä koulusta 1948. Hän on työskennellyt Voikkaan ja Kymin korjauspajoilla ja v:sta 1963 lähtien nykyisessä tehtävässään Kuusanniemessä.

UNTO HEINONEN

ylisähköasentaja Kuusanniemen sulfaattiselvitystehtaan sähkökorjaamosta täyttää 50 vuotta 10. 7. Hän on syntynyt Impilahdella. Yhtiön palvelukseen Kymin sähköosastolle hän tuli 1951. Nykyiseen tehtävänsä hän siirtyi 1964. Hän suoritti sähköasennusmestariutkinnon 1973. Ammattiyhdistystoimintaan hän on osallistunut aktiivisesti toimien mm. ammatillisen paikallisjärjestön hallituksessa, ammattiosaston toimikunnassa, Kuusankosken Työväenyhdistyksessä, kunnallisjärjestössä ja kaupungin sähkölaitoksen johtokunnassa. Hän on ollut myös tehdaspalokunnan puheenjohtajana.

BRUNO HAIKONEN

laturi rakennusosastolta täyttää 50 vuotta 17. 7. Hän on syntynyt Anttolassa. Yhtiön palvelukseen Voikkaan selvitystehtaalalle hän tuli 1950. Voikkaan rakennusosastolle hän siirtyi 1954. Hänen harrastuksiinsa kuuluvat metsästyks ja kalastus.

KALEVI MYÖHÄNEN

viilaaja metallikorjaamolta täyttää 50 vuotta 19. 7. Hän on syntynyt Juankoskella. Ensi kerran yhtiön palvelukseen hän tuli 1939. Nykyisessä toimessaan hän on ollut v:sta 1942 lähtien. Hän on innokas urheilumies ja on toiminut sekä aktiivipelaajana ja valmentajana pallopeleissä. Vedon koripallojaoston puheenjohtajana hän on toiminut v:sta 1956 lähtien. Vedon puheenjohtajana hän toimi 1968—1972. Metallikorjaamon urheiluyhdistymiehenä hän on toiminut v:sta 1970.

JAAKKO KINNUNEN

uudestaanrullaaja Kymin paperitehtaan Fourdrinier-osastolta täyttää 50 vuotta 23. 7.

SAIMA ROSTEN

siivooja asunto-osastolta täyttää 50 vuotta 27. 7.

ESKO HERRALA

kuljettimen hoitaja Voikkaan höyryvoimalaitokselta täyttää 50 vuotta 28. 8. Hän on syntynyt Iitissä. Yhtiön palvelukseen Voikkaan puuhiomolle hän tuli 1973. Nykyiseen tehtävänsä hän siirtyi myöhemmin samana vuonna.

HALLA

AARNE RIISIÖ

trukinkuljettaja kuljetusosastolta täyttää 50 vuotta 3. 8. Hän on syntynyt Ymissä. Yhtiön palvelukseen lautatarhalle merkkajaksi hän tuli ensi kerran 1939. Yhtäjaksoisesti yhtiön palveluksessa hän on ollut v:sta 1956 jolloin tuli nykyiseen tehtävänsä kuljetusosastolle.

VEIKKO KIVIHARJU

asettaja sahalta täyttää 50 vuotta 4. 9. Hän on syntynyt Miehikkälässä. Yhtäjaksoisesti yhtiön palveluksessa hän on ollut v:sta 1941. Nykyisessä toimessaan hän on ollut v:sta 1964 lähtien.

ÅKE NYKÄNEN

tekniikko sahalta täyttää 50 vuotta 17. 9. Hän on syntynyt Kotkassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli 1970 lautatarhalle työnjohtajaksi. Nykyiseen tehtävänsä hän siirtyi myöhemmin samana vuonna.

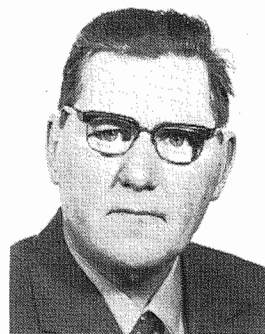
JUANKOSKI

ELSA PARTANEN

siivooja konekorjaamolta täytti 60 vuotta 10. 5. Yhtäjaksoisesti yhtiön palveluksessa hän on ollut v:sta 1963. Hän on kuulunut juantehtaalaisten naisten kuoroon sekä työnlaulajiin ja kuuluu Juankosken kirkkokuoroon. Hän on ollut perustamassa Juantehtaan Justiinointa, Puutarhan hoito ja kuntoliikunta kuuluvat hänen harrastuksiinsa.

ESTER TUPPURAINEN

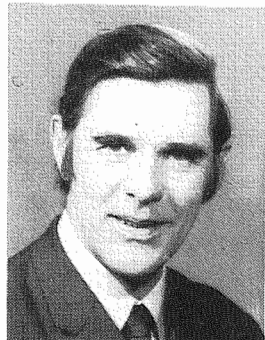
lajittelija täytti 60 vuotta 10. 5. Hän on

Heikki
Jokela

Olavi
Rinne

Kalevi
Myöhänen

Esko
Herrala

Arne
Riisö

**Ake
Nykänen**

**Sulho
Pikkarainen**

**Elsa
Partanen**

**Arvo
Ruoskanen**

**Ester
Tuppurainen**

**Oiva
Rantanen**

**Eino
Lipponen**

**Pentti
Kepponen**

**Armas
Neuvonen**

**Reino
Haukka**

syntynyt Juankoskella. Hän on kuulu-
nut Juantehtaan Justiinoihin. Hänen
harrastuksiinsa kuuluvat puutarhan hoi-
to ja kuntoliikunta.

EINO LIPPONEN

tikkusihtimies täyttää 60 vuotta 24. 9.
Yhtiön palvelukseen hän tuli 1930. Hän
on toiminut mm. höyryvoimalaitoksella
lämmittäjänä. Nykyiseen tehtäväänsä
hän siirtyi 1968. Hän on kuulunut palo-
kuntaan 34 vuotta.

ARMAS NEUVONEN

vuoromestari kartonkitehtaalta täyttää
50 vuotta 21. 9. Hän on ollut yhtiön pal-
veluksessa v:sta 1945 lähtien toimien
mm. puuhiomossa ja kartonkitehtaalla.
Nykyisessä tehtävässään hän on toimi-
nut v:sta 1961.

KARKKILA

SULHO PIKKARAINEN

portinvartija täyttää 60 vuotta 30. 6.
Hän on syntynyt Ilomantsissa ja tuli
yhtiön palvelukseen valimon pakkaa-
mon esimieheksi 1954. Nykyisessä teh-
tävässään hän on toiminut v:sta 1967.
Hän kuuluu Karkkilan Poikien johto-
kuntaan.

SIGNE SUOMINEN

varastotyöntekijä liesiosastolta täyttää
60 vuotta 20. 9. Hän on syntynyt Pyhä-
järvellä (UI). Yhtiön palvelukseen hän
tuli ensi kerran 1942. Yhtäjaksoisesti
yhtiön palveluksessa hän on ollut v:sta
1948 lähtien.

ARVO RUOSKANEN

tarkastaja täyttää 50 vuotta 31. 5. Yh-
tiön palvelukseen radiaattoriosastolle
hän tuli 1950. Ammeiden tarkastaja hän
siirtyi 1953 ja 1971 tuotetarkkailijaksi
toimitus- ja ostovarastolle. Hän on toi-
minut usean vuoden ajan Karkkilan
Poikien ja Karkkilan Ladun johtokun-
nissa. Hän on suorittanut Vieru-
mäen urheilupuistossa mm. nuoriso-
voimailu- ja voimisteluohjaajakurssit.
Hänen harrastuksiinsa kuuluvat kunto-
urheilu, kalastelu ja matkailu.

KALLE LINDHOLM

emalinpolttaja emalilaitokselta täyttää
50 vuotta 21. 9. Hän on syntynyt Kark-
kilassa. Yhtäjaksoisesti yhtiön palve-
luksessa hän on ollut v:sta 1941. Ny-
kyisessä tehtävässään hän on ollut
v:sta 1954.

HEINOLA

OIVA RANTANEN

vartija tehdaspalvelusta täyttää 60 vuotta 5. 8. Hän on syntynyt Sysmässä ja tuli yhtiön palvelukseen 1952 radiaattoriosastolle. Nykyiseen tehtäväänsä hän siirtyi 1972.

PENTTI KEPPONEN

välivarastojen järjestelijä radiaattoriosastolta täytti 50 vuotta 1. 6. Hän on syntynyt Uudellakirkolla ja tuli yhtiön palvelukseen 1954.

REINO HAUKKA

traktorinkuljettaja tehdaspalvelusta täyttää 50 vuotta 19. 6. Hän on syntynyt Joutsenossa ja ollut yhtiön palveluksessa 1960—1964 sekä v:sta 1965 yhtäjaksoisesti.

KALERVO RUONAKOSKI

maalaja kattilaosastolta täyttää 50 vuotta 27. 6. Hän on syntynyt Limingassa ja tuli yhtiön palvelukseen 1964.

AARNE NIEMINEN

lastaaja radiaattoriosastolta täyttää 50 vuotta 10. 8.

ERKKI JORTIKKA

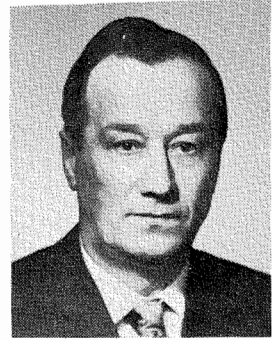
reunahitsaaja radiaattoriosastolta täyttää 50 vuotta 24. 8. Hän on syntynyt Räisälässä ja tuli yhtiön palvelukseen 1954.

JORMA NIEMINEN

työkalujyrsijä tehdaspalvelusta täyttää 50 vuotta 12. 9. Hän on syntynyt Asikkalassa ja tuli yhtiön palvelukseen 1955. Hänen harrastuksiinsa kuuluu mm. shakki.

Arne
Nieminen

Jorma
Nieminen

Manan majoille

Helmikuun 18 pnä kuoli yllättäen kotonaan Heinolassa poraaja Martti Aspelin Heinolan tehtaan lämmönsiirinosastolta. Hän oli syntynyt 22. 2. 1925 Hartolassa ja tullut yhtiön palvelukseen 1960. Häntä jäivät kaipaamaan lähinnä puoliso ja tytär.

Maaliskuun 4 pnä kuoli Kuusankoskella trukinkuljettaja Onni Nikkilä kuljetusosastolta. Hän oli syntynyt 20. 6. 1924 Kuusankoskella ja tuli

Martti
Aspelin

yhtiön palvelukseen ensi kerran Kymin selluloosatehtaalalle 1941. Sen jälkeen hän työskenteli mm. ulkotyöosastolla, josta siirtyi kuljetusosastolle trukinkuljettajaksi 1951. Häntä jäivät kaipaamaan lähinnä omaiset.

Maaliskuun 18 pnä kuoli yllättäen työpaikallaan mestari Unto Virtanen Kymin metallikorjaamolta. Hän oli syntynyt Kuusankoskella 13. 3. 1920 ja tuli yhtiön palvelukseen 1938. Kotkan teknillisen koulun käytyään 1946 hän toimi korjauspajalla nuorempana mestarina ja työsuunnittelijana, kunnes 1952 nimitettiin viilaamon vanhemmaksi mestariksi. Häntä jäi kaipaamaan lähinnä puoliso.

Maaliskuun 24 pnä kuoli kuorimomies Paavo Mynttinen Voikkaan puuhiomolta. Hän oli syntynyt Jaalassa 10. 4. 1924. Yhtiön palvelukseen hän tuli 1960. Häntä jäivät kaipaamaan lähinnä omaiset.